د خاموشــۍ لــه شــوره ډېــرو ســر تنـدي اونيـوۀ
د بــې وســۍ لــۀ زوره ډېــر پــه زنګانــۀ پرېواتــۀ

شور شور خاموشي

اعجاز خټک

شعيب سنز پبلشرز اينډ بکسيلرز

جي ټي روډ منګوره، سوات

ټول حقوق د اماراتو پښتو ادبي ټولنه مرکزدبۍ په نوم خوندي دي

د کتاب نوم .... شور شور خاموشی
ليکونکے .... اعجاز خټك
ناشر .... فضل ربی راهی
پروف ريډنګ .... حنيف قيس
ډيزائننګ .... لقمان حکيم
سرپانه .... سرتاج استاد او ظفرعلی ظفر
دچاپ کال ستمبر۲۰۱۲ء
پريس .... حاجي حنيف اينډ سنز پرنټرز لاهور
بيه .... ۲۰۰/- روپۍ
د رابطي لپاره ....

د موندلو درکونه :

- داماراتوپښتوادبي ټولنه مرکز دبۍ
- يونيورسټی بك ايجنسی پېښور
- شعيب سنز مينګوره ، سوات
- مکتبه اشرفيه، مين بازار لاچی (کوهاټ)
- پشتواکيډيمي کتاب پلورنځے پېښور يونيورسټي پېښور
- پښتو ادبی ټولنه لاچی – کوهاټ خيبر پښتنونخواه

شعيب سنز پبلشرزجي ټي روډ منګوره، سوات

Website: www.shoaibsons.ipfox.com
Email: shoaibsons@yahoo.com
Ph: 0946-729448, 722517

ترړون

د خپل ګران و محترم استاد

سعد الله خان حېران په نوم

چې زۀ يې د شعرو ادب په الف ،ب باندې پوهه کړم

خاورې اعجازخټك

سریزه

ښاغلے تاج انور د لاچۍ کواټ ، ادبی مجلسونو کښې داعجاز خټک په نوم پېژندلے شی، پلار نوم یې صوبیدار کُندل خان (مرحوم) دے، دېپداېښت نېټه یې یولسم دسمبر نولس سوه دوه پنځوسم (**۱۱ دسمبر ۱۹۵۲**) او دسکول په کاغذونو کښې د مئ شپږمه نېټه کال نولس سوه څلور پنځوسم **(۶ مئ ۱۹۵۴)** لیکلې شوې ده. یعنې دا زمان د "سرېتوب عمر ته رسېدلے دے نو ځکه د"ښهٔ سرېتوب " څرګندونه کوی او دا دے خپله ړومبی شعری مجموعه په اولس پېرزوکوی

زما شاعري ده داولس دسوکالۍ لهٔ پاره
زهٔ خو لیکل کوم دژوند دخوشحالۍ لهٔ پاره
زهٔ خپل غزل ته چرته دمه ګډولے نهٔ شم
نهٔ شم کولائې شاعری دخرمستۍ لهٔ پاره

دا شعرونه داعجاز خټک د"احساس " نومي نظم آخری کړی ده کوم چې ما په اول ځل په خپل کلی طورو کې آورېدلی وو. په کال ۱۹۷۸ .ء کښې.دپیاوړی مورخ او شاعر تاج ملوک خان دلسوز (مرحوم) په یاد کښې ادبی دستوره وه .
د لاچۍ نه دوه ځلمی شاعران سعادت سحر او اعجاز خټک هم د اولسی ادبی تولنې مردان په بلنه راغلی وو په دې موقع ددې دواړو ښاغلیو د کلام تود هر کلے شوے وهٔ دغه کهٔ هر څو د ښاغلی اعجاز خټک د شاعری ابتدائي دور وهٔ خو د دهٔ "احساس " د پښتو مینو له دا احساس ضرور ورکړو چې که د ملی ژوند د بیداری شاعر اجمل خټک هر څو که د وختونو دسیاست سیلۍ په مخه کړی دی او ګاونډی هیواد کښې ئې دجلاوطنۍ په ګاللو مجبور کړے دے ولې دهغهٔ د احساس بڅرو "رشه" سالمه ده " دغیرت چغه" اوس هم پورته کیدائې اؤ آورېدلے شی ځکه چې د احساس غوږونه کاڼهٔ نهٔ دی او چې د ملت زلمی ویښ او بیدار وی نو دژوند په کالهٔ کښې به دجمال او جلال رنګونه مدام خوارهٔ وی او دقام ځلمي شاعران د خپل کلام په وسیله د بیداری جرسونه دېمار غږوی.

دنړۍ له واقعاتو سبق واخلئ
دا تر څو به تاسو خپلو کښې جنګیږئ
"باچاخان" درته وئیلی داصفادي
کهٔ ویښ نهٔ شوئ پښتنو! ګوره ورکیږئ

زما په نیزد چې د لاچۍ اوسېدونکی زلمی وی، لوستې وی او په

شعرو ادب میئن وی نو هغه به آرومرّو د محترم سعدالله خان حېران دفکر ونظر په پلوشو روښانه وی او دهغهٔ د " ګلستان " ګل یا وړمه به وی ، دغلته ښاغلي عمل خان سیاح، اکمل اسد آبادی او شاه ولی خان غوندې ننګیالو هم خپلې وینې او جذبې کرلې دي او دملی فکر ځېلی یې خورې کړې دي او د پښتونخواه په اولسی او ادبی ډګرونو کښې یې " لاچی " لهٔ پخواه نه لاچی لونګ کړې ده.

پـــه دې خـــاوره زېږېـــدلی نومــــوړی عالمـــان دي
هـــــم پیداپکښــــــي بــــــي شـــــمیره شـــــاعران دي
مدرســـــه ده دعلمونـــــو، دا زمـــــونږ کلــــے لاچــــی ده

ښاغلی اعجاز خټک د دغه چاپېرچل او دغه سیال کلی "لاچئ " پیداوار دے هغه دلاچی ګلستان پښتو دسیوری لاندی دشعر او هنر سفرپه کال ۱۹۷۰ کښې شروع کړو. کال ۱۹۷۱ کښې چې سیاسی زول طوفان راپورته شو نو لکه دنورو ادبی جرګو د لاچی "ګلستان" هم اوځپلے شو. په کال ۱۹۷۲ ء کښې دغلته یې" پښتو ادبی ټولنه لاچی " جوړه کړه . ښاغلے اعجاز خټک دجنرل سیکټر په حیث خپله سکښی ځوانی ټولنې ته ورأوبخښله او نهٔ کاله یې په دغه چوکی د پښتو ژبې او دادب ناوي ته لوګے کړه . دې مهال کښې د روزګار غمونو دخپل هېواد نه متحده عرب امارات ته په مخه کړلو. د خپلې کورنۍ دمعاشی مسلې هوارولو مبارزه یې شروع کړه د تن وینه ئې وسوزوله، خوله یې اُوبهیوله او پیسې ټکې ئې اوګټلې نو بیا هم دزړهٔ تاؤنو په آرام پرې نهٔ ښودلو او د پښتو دغم نه یې بې غمه نهٔ کړے شو. د یو څو ملګرو په ملا ټرېي " داماراتو پښتو ادبي ټولنه- مرکز دوبۍ " بنیاد کېښودو او د عربو رېګزارونو کښې یې د پښتو د بڼ وړمې خورې کړې او دغسې ئې د خپل ژوند غوښتنو سره سره د ادب عصري غوښتنې هم پوره کولې "د پښتو وړمې "- "خوشحال او رحمان"- "د سلیم خټک مرحوم کلام مړاوي ګلونه اؤ د سعدالله خان حېران " "پټې سلګۍ" د ښاغلي اعجاز خټک د شعري او هنري سفر زړهٔ پورې مطبوعاتي سلسلې دي . د اماراتو پښتو ادبي ټولنې مرکز دبی د سیوري لاندې چې وخت په وخت کومې لویې ادبي دستورې او مشاعرې شوېدي او ددې په اثر چې د پښتو ژبې او ادب ته څومره ښېګړه رسېدلې ده او اماراتوکښې پښتنوشاه زلمو کښې ادبي ذوق او سماجي غزونې کړې دي نو د فخر او عزت پټکے هم که ښاغلي تاج انور اعجاز ته په سر کړے شي نو بې ځایه به نهٔ وي.

خوشـــــــالیږم چـــــــــې روګـــــــــورم
د ادب پـــــــــه ګلســـــــــتان کښـــــــــي
د عربـــــــــو رېګســـــــــتان کښـــــــــي
دا زمـــــــــــا د لاس کرلـــــــــــــي
د پښـــــــــــتو د بـــــــــــاغ ګلونـــــــــه

ماخوکاله آګاهو د ښاغلي اعجازخټك په لاس ليکلي د کلام مسوده لوستي وه نو يو دوه کرښي تبصره مي پرې په خپله خوښه داسي ليك کړے وو چې د ښاغلي اعجاز خټک طبيعت کۀ غزل وئيلو ته پسخپږي نو مونږ دې ته يو فطري او غېرشعوري عمل وئيلے شو. دا غزلي د زلمي شاعر د هنري صلاحيتونو او د ځوانۍ د مستو مستو غزوني کوي ځکه نو اعجاز پکښي دومره نۀ شي ليدلے او منکر پرې اعتراض کولے شي . خو اوس چې د سپيکی (نوے نوم يې شورشورخاموشي ده)يو ه بې ترتيبه مسوده د لوستو دپاره زما په وړاندې پرته ده او په کرښه کرښه کښې لۀ خېره د کمپوزنګ بلها غلطۍ د لوستونکی نظر کيري بيرې کوي – بيا هم په دې د يو نظر تېرولو نه پس دا احساس رابخښي چې ښاغلے اعجاز خټك په ځائے ولاړ نۀ دے. پرله پسي پرمختګ کوي . دغزل په حقله يي رويه او نظريه کښي زړۀ پورې بدلون محسوسېږ ي .غزل څۀ ته وائي د اعجاز خټك يو نظم دے، ديکښي شاعر دعوۀ کړې ده چې غزل د چا ښکلا پورې محدود نۀ دے، دا دوخت تقاضو آئينه دار دے او دخوشحالی د سباؤن زېرے دے خو پرتۀ له دې دعوې د ښاغلي اعجازخټك دادبي پېژندګلو ، د دۀ په بيلو بيلو موضوعاتو وئيل شوي نظمونه په غوره ډول کولے شي ،دغو نظمونو د ښاغلي اعجاز خټك شاعري شته منه کړې ده –زما په خيال د نظم ښه کښې د شاعر تخليقي صلاحيتونه څرګند ليدلے شي او د شاعر انه تخيل رنګارنګي پکښي هم شته – هر نظم ئي د زړه د وارداتو ، داخلي کيفياتو او خارجي محرکاتو ترجماني کولے شي -.

د ښائيســـــت او د ښــــکلا پــــه کلـــو ګـــرځم
پکښــــي مينـــه، وفاګـــاني لټومـــه
رنګينـــۍ چـــې د نظـــر کچکـــول کښـــي راوړم
تصـــويرونه تـــرې د ښـــکلي جوړومـــه

م ،ر، شفق
اسلام اباد
۳۱ جنورۍ ۲۰۱۲ء

د اعجاز اعزاز

هرکله چې خدائے بخښلي ایوب صابر په سرپرستۍ کښې د کوهاټ
دښار نه پنځویشت کلومیټره لرې په فاصلې باندې د سهېل (سوېل) آړخ په
جرنیلي سړک باندې ښاد اؤ آباد کلی لاچۍ کښې د ګلستان پښتوادب لاچی په
نوم یو نوے ادبي تنظیم بنسټ کیښودو نو ډېر زر د دې ادبي ګلستان
دشعروادب د ګلونوپه خوشبویانو ادبی فضاګاني معطرې شوې په خصوصي
توګه د سعدالله خان نوم په ادبی دنیاکښې لکه د نمر اوځلېدۀ. د عیسوي کال
نولس سوه شپېتم نه تراوبایم پورې پوره لس کاله د دې تنظیم ډېر په اتفاق سره
دپښتوژبې او ادب خدمت ډېر په ښۀ انداز کښې اوکړو.محترم سعدالله خان
حېران نۀ صرف د دې انجمن د سیوري لاندې د نوي ګٌول د
شاعرانورلاربښودنه کوله بلکه په ګورنمنټ هائی اسکول لاچۍ کښې د استاد په
حیث خپله وظیفه یې هم په ښۀ توګه ترسره کوله. حېران صېب د لاچۍ اؤ
دټولي خټک نامي مشهورروحاني مشرمآذون صېب دویم دلاچۍ مولانا
عبدالمنان عبېد مرحوم فرزند دے اؤ د پښتو سره سره د اردو، فارسۍ اؤ
عربۍ دربوو ژبو عالم اؤ ماهر دے نو د داسې نابغه استاد د سیوري لاندې د
سبق زده کړه د الله تعالی د لوې فضل ځرګند علامت دے . راقم الحروف
سعادت سحر، تاج انور اعجاز، انور الفت، انور حسېن مسافر، میجرالطاف اؤ
سعیدرهبر اؤ داسې نور لکه امجد ساقی جان د حېران صېب د مدرسې
طالبعلمان دي اؤ دا ټول نن هم په دې ویاړ کوي چې زمونږ سرپرستي حېران
صېب کړې ده .

ښاغلي تاج انور اعجازسره زماپېژندګلي زما د عمر سره سمه
ښکاري هغه په دې چې یو خود هغوي اؤ زمونږ کور یو بل سره ډېر نزدې اؤ
بیا په یو اسکول کښې مونږ سبق وئیلي دے بس دومره به وه چې اعجاز صېب
به مانه یو جماعت وروستو وۀ.

اعجازصېب دعیسوی کال نولس سوه ځلورپنځوسم د می د میاشتې په
شپږمې نېټې زیږېدلے اؤ دبابا جي نوم ئي صوبیدار کندل خان دے. د دوی
باباجی دپیرطریقت نوم یو پیرتاج علی شاه مریدوۀ چې دکشمیر نه به ئي
تشریف راوړلو. په کوموشپوورځوکښې چې اعجازصېب زیږېدلي وو نو په
هغه دوران کښې د دوی د باباجی پیر صېب هم لاچۍ ته تشریف راوړے وۀ
چې کله یې اعجازصېب ورته اُښودلو نو هغوی ورله نوم تاج انورخوښ کړو.

ماته هغه شپې ورځې هم نن یادېږي چې اعجازصېب به په تبلیغي
جماعت کښې منډې ترړې وهلې ، دټول محلت ماشومان به ئي راجمع کړل اؤ
شبې جمعې ته به یې بوتل اؤ بیا ماته هغه وخت هم یادېږي چې د هغه د

وړوکوالي ملګری لیاقت علی راز چې زما هم جماعتي وۀ، په مرسته یوه ادبي ټولنه جوړه کړه چې نوم یې ورله پښتودرنه ادبي ټولنه لاچې کېښودۀ خو دا د دوی د وړکوالي ادبي هلې ځلې وې. بیا داسې وخت راغے چې لیاقت علی خان راز دپاکستان په نېوی کښې نوکر شو او د ټرینګ نه پس یې بنګال ته اولیږلو چې هغه وخت د کال ۱۹۷۱ء جنګ ښۀ په درزسره شروع وۀ، بنګله دېش جوړ شو خولیاقت علي خان راز هلته شهید شو او بیر ته رانغے. هم په دغوشپوورځوکښې ګلستان پښتوادب لاچې په سیاسي الغلاؤ تلغاؤ کښې داسې اونختو چې خپل ادبي سفر یې نیمه خوا پاتې شو. نو اعجازصېب د یونوي تنظیم جوړولو تابیا اوکړه چې دراقم الحروف سره سره سلیم خټك مرحوم، عزیزالله عزیز مرحوم، انورأُلفت، نثارګل نثار، غیورناشاد، سعیدرهبر، میجرالطاف سرفرازخټك (ریټائرډ) ، اقبال فنا، انورحسین مسافر، بشیر احمدبشیر، فېض الله جان فېض ، اقبال عارف ، اسلام بادشاه اسلام او پروفیسر نعیم رضوان خانزاده په مرسته د سعدالله خان حېران په سرپرستئ کښې پښتوادبي ټولنه لاچې جوړه کړه چې د اعجازصېب د نۀ ستړی کېدونکی هلوځلو او د هغوی د ویال طبعیت په برکت دغه تنظیم ډېر زر د پښتونخواه د نورو ادبی تنظیمونوسره اوږه په اوږه یې اودرولو. د دې ټولنې دسیوري لاندې به نۀ صرف أُووۀ ورځنی تنقیدي غونډې کېدلې بلکې په علاقائي او په ملکی کچ به یې مشاعرې کولې،د پښتوټپه ده.

ځـــوك پـــه رضـــا لـــۀ ملکـــه نـــۀ ځـــي
یـــا ډېرغریـــب شـــي یـــا د یـــار دلاســـه ځینـــه

نوبیا داسې ورځ هم راغله چې اعجازصېب د معاش په سلسلې کښې دوبئ (متحده عرب امارات) ته لاړو، هغه ورځ زمونږ ټولنې ملګرو دپاره د یو لوې غم نه کمه نۀ وه خو اعجازصېب د یوروڼ مستقبل په تکل کښې ملګرو هغه په ډېرو دعاګانوسره رخصت کړوګنې اعجازصېب په پاکستان کښې هم بېروزګاره نۀ وۀ، دکوهاټ په اکاؤنټ آفس کښې د مرحوم رومان ساغر سره جوت په کرسئ به ناست وۀاؤ دواړوشعروشاعری سره سره د ایم اے پښتو امتحان په پرائیوېټ توګه پاس کړے وۀ.

دعیسوی کال نولس سوه یوکم آتیایم د جنوری میاشتې یولسمې نېټې پورې اعجازصېب د ټولنې عمومی سکتر وۀ. هلته چې متحده عرب اماراتو ته لاړو نو یوکال پس یعنې کال ۱۹۸۰ کښې یې داماراتوپښتوادبي ټولنې مرکزدبئ په نوم یوه ټولنه سازه کړه چې د الیاس ټلوال ورسره پوره په پوره منډه اووهله. ترننه پورې اعجازصېب د دې ټولنې عمومې سیکټر دے. دوی دلته ډېرې درنې او بېن المللی مشاعرې کړې چې ادبی دنیا ئې نن هم یادوي . دوی د خپلوملګرو یو تعارفی کتاب د وړمې په نوم او بل یې د خوشحال و رحمن بابا په نوم چاپ کړی.دغه کتاب دشپاړسم جماعت د پښتوطالب علمانو دپاره پښتواکیډیمی ډېره ګټور اؤغوره ګرزولے چې ډېرې علمی او ګټورې

مقالې پکښې شاملې دی کومې چې ددوی ملګرو په خپله لیکلی.

يو اهم ادبي ، علمي او سماجي كار چې دوئ كړے هغه دا چې دپاكستان نه يې. قلندر مومند، پرېشان خټك،ايوب صابر ،سعدالله خان حېران، پروېش شاهين، عبدالكريم بريالے، مطيع الله قريشی، مجبورسوراني، غازي سيال ، سليم بنګش او اسيرمنګل غونډې لوې لوې شاعران او اديبان رابللي .

كۀ دغومشاعرو ويډيو ريكارډنګ اوګورئ نو داورېدونكو شمېره پكښې دحده نه زياته ښكاري خو د اعجازصيب نظامت به دا مشاعرې نورې هم يو په دوه ښائسته كولې.

اعجاز صيب دپښتو ژبې او ادب د پرمخ تګ لۀ پاره هر وخت او هر ځائے كښې خپل صلاحيتونه پكار راوستلي او پيسه يې شندلې خو قصه يې ګټلې .

- د هغوی د هلوځلو په بركت حسين احمد صادق ، مهرونېش صديقی، وزير بادشاه جانان، امت بنګش او بختيار شاكر غونډې ادبی ملګرو په دوحه قطركښې پاك پښتوادبي ټولنه جوړه كړه.هم دې سره سره ئې دغه ملګرې هم مشاعرو ته رابللي . دې نه علاوه ئې فيروزآفريدي هم په خصوصي توګه مشاعرو ته رابللي .
- په بحرين كښې يې هم د ټولنې جوړولو دپاره حامدقريشی سره اړيكې نيولې وې خودمقامي قوانينو له وجې هغوي ټولنه جوړه نۀ كړے شوه .
- په ويسه اټك كښې پښتوادبي جرګه دمشتاق احمدمشتاق په سرپرستی كښې اعجاز صيب جوړه كړې.
- ورسره ورسره په كراچی كښې د اتفاق پښتو ادبي ټولنه هم صابر احمدصابر استاد په مرسته او دهغوی د نورو ملګرو په بركت جوړه شوې ده .

زما دمعلوماتو ترمخه كۀ ريډيو او ټي وي دلاچی نه څوك بللي نو د سعدالله خان حېران او زما دباباجی شاه ولی خان نه پس يې اعجازصيب بللے ځكه چې دا دومره مقبول شوے وۀ چې دوی به مشاعرو ته رابللو.

په متحده عرب امارات كښې د راس الخيمي ريډيو نه چې خپرونې پېل كېدې نو داعجازصيب پكښې پوره پوره لاس وۀاؤ هم هلته دوی دپښتو په اووه ورځني خپرونوكښې يوكال پورې كار كړے دے او دا خپرونې به ټول عربستان كښې او په افغانستان او كوئټه بلوچستان كښې آورېدے شوې او پښتانوبه دومره خوښولې چې د جمعې په ورځ به سحريولس بجې او دشپې يولس بجې به ټول پښتانۀ ورته غوږ عوږ ناست وو.

اعجازصيب يو ډېرخوږ انسان دے، هرچاسره ډېره په مينه ګړه بړه كوي. او بيا د خپلوادبي ملګرو خو دومره قدر كوي چې كله سليم خټك په حق اورسېدۀ نو دهغوي د كلام مجموعه د مړاوي ګلونه په نوم چاپ كړه او بيا ئې د خپل استاد سعدالله خان حېران كلام پټې سلګی چاپ كړې او دا دے نن دخپل كلام مجموعه چاپ كوي چې نوم يې ورله شورشور خاموشي غوره كړې ده.

اعجازصيب د کال نولس سوه يوکم آتيايم نه په عربستان کښې دژوند ورځې شپې صباکوي ، دزړۀ اؤ دشوګر مريض هم دے، په داسې عمر دسړي زړۀ غواړي چې آرام اوکړي خو هغه دچاخبره چې شوخ د خوارو زړونه دي چې چوي نه ، د اعجازصيب حوصله لا ځوانه ده ، د هغوي مزل لا روان دے اؤ داسې يو نابغه روزګار شخصيت دے چې داسې خلق ډېر کم پيدا کيږي . د داسې خلقو په باب له خادم بابا ډېر ښۀ وئيلے.

چــې ژونـــدے ووم ، تاســو ويشـــتے ووم پـــه کـــانو
اوس مـــــې ځلــــه ښـــکلوئ د قبــــر کــــانړې

نو بايد چې مونږ د داسې خلقو قدر په ژوند کښې اوکړوګنې دآسمان نمر په ګوته نۀ پټيږي .

په دې موقع د اعجازصيب د شعر و شاعرئ په بشپړه توګه تبصره کول يقينا چې ګران کار دے خو زۀ ډېر په لنډو ټکوکښې د هغوي د کلام ذکرخپل فرض ګڼم . دوی غزل ، نظم اؤ هائيکوليکلي .

په کال نولس سوه يوکم اويايم (١٩۶٩) د ميئ د مياشتې په شلمې نېټې زمونږ د نيکۀ ميرولي کاکا په سرائې کښې يو ه طرحي مشاعره کېدله چې صدارت ئې افضل رضا کولو. ما اؤ اعجاز خټك پکښې په وړمبې ځل ګډون کولو، د اعجازصيب کلام مطلع اؤ مقطع وړاندې کوم.

ســــتا د راتلــــو وعــــده وفـــــا نـــــۀ شــــوله
پــــه مــــا دهجرشــــپه صـــــبا نــــۀ شــــوله
اعجـــــازمجبور وۀ چـــــې پښتوکښـــــې ګېـــــر وۀ
خــــو هغــــه پېغلــــه پښـــتانه نـــۀ شــــوله

په يو بل شعرکښې د ورورولئ پېغام داسې آوروي.

دوروروليــــــئ مشــــــال پــــــه لاس کرځـــــــوم
دغـــــه رڼـــــا بـــــه لـــــر اؤ بـــــر تـــــه يوســـــم

دغزل روح تغزل ته وئيلے کيږي، لږ يې دا انداز اوګورئ.

تـــــا چـــــې د ښــــو پــــه غشــــو اوويشـــــتم
مــــړ ووم‍ــــه جانانـــــه! راژونـــــدے دې کــــړم

رقيبانو ته په ښکلي اندازکښې داسې پتون ټپوي ،

رقيبـــــان دې اوس دســـــر خبرونــــــه غـــــواړي
چـــــې اعجـــــاز ورتــــه وهلـــــے نــــن پتـــــون دے

زۀ دپښتو ژبې سترنقاد او اديب م ، ر، شفق دې رايې سره اتفاق لرم چې د اعجاز نظم په غزل باندې دروند ښکاري لکه د احساس نومي نظم د هغوی د ژور احساس په ښه توګه ترجماني کوي او داسي وائي چې.

ماتــه د وخــت ختلــي نمــر تــه تیتېـدل نــۀ راځــي
ماتــه د عشــق او د مســتۍ نــه ډك غــزل نــۀ راځــي
زۀ داولـــــس پـــه غـــم لړلـــي مرثيـــي ليکمـــه
دې نــه سـېوا راتــه پــه بـل څــۀ کښــي ليکـل نـۀ راځــي

دعشق عنوان لاندې نظم يې يو شاهکار نظم دے چې ډېر په ښکلي اندازکښي د عشق مفهوم داسي بيان کړے.

عشـــق د کلهـــم انســـانيت د ورورولـــی فلســـفه
عشـــق د انســـان د محبـــت او ســـوکالی فلســـفه
عشـــق د زردار او د نـــادار د يـــو ولـــی فلســـفه
عشــق د خوشــحال د ننــګ و پــت پښــتونولی فلســفه

عشـق د خوشـحال د تـورې شـرنګ او دغيـرت قصـه ده
نـــۀ د لـــيلا او د مجنـــون د محبـــت قصـــه ده

د اعجاز صيب نور نظمونه لکه.پښتنه ميرمن، هغه څوك وه، ارمان، جنت، منـزل، زمـا خوشـحال او شـپونکي سندره.دلوسـتو جوګـه دي چـې دطوالـت لـۀ خاطره دا هر څۀ په لوستونکو پرېږدم . په آخرکښي به دومره اووايم ،

چــــې د اعجازغونــــدې لـــۀ ســـره تېـــر شـــي
هغـــــــــه خبـــــــــرې زړورې کـــــــــوي

په درناوي
سعادت سحر
صدر پښتو ادبي ټولنه لاچۍ

د پښتولپونــے

هغه بله ورځ راته تاج انوراعجازخټك ټليفون اوكړو چې بشيرصېب زۀ خپل كتاب چاپ كووم ، ماورته وئيل ، مبارك شه، ډېر زيات خوشحاله شوم خو ډېرزيات حيران په دې خبره شوم چې وئيل ئې راته دكتاب مسوده درلېږم چې ليكل پرې اوكړې، داخبره زما دپاره دحېرانتيا او پرېشانۍ وجه ځكه وه چې زۀ په دې خبره لا خبر نۀ يم چې د چا په كتاب ليكل او خپل تآثرات ليكل دكله نه او څنګه شروع شوى دى خو په دې خبره ښۀ پوهه يم چې كله هم يو مصنف خپل كتاب چاشاعرله ليك دپاره وركوى نوكوشش كوى چې لوئې نه لوئې شاعر، اديب ، ليكوال انتخاب اوكړى او كۀ لوې نۀ وى نو بيا خوچې كم نه كم دمصنف نه دشعروادب په ميدان كښې سينيئر وى ، پياوړے وى او پېژندونكے وى. او بله خبره دا د حېرانتياچې زۀ پرې لا پوهه نۀ يم چې ښاغلي ليكوال اعجازصېب خپل كتاب دپاره (شورشورخاموشى) ولې او په څه مقصدماته د ليك دپاره راكړوځكه زما او د اعجازصېب حيثيت د شعرو ادب په حواله داسې دى لكه داستاد او شاګرد، اعجازصېب په دې ميدان كښې زما د استاد حيثيت لري او ماته لا ځان د ادب په شاګردانوكښې هم نۀ ښكاري خو دا د اعجاز صېب د مينې او اخلاص او سړيتوب يوه لويه نمونه ده چې زما غوندې د ادب يې طالبعلم ته يې خپل كتاب د ليك دپاره راكړو او اوس زۀ دښاغلي ليكوال د حكم په تعميل كښې د دوى په كتاب باندې خپلې ماتې ګوډې خبرې اوليكم.شورشور خاموشى او بيا دا شعرونه.

ځنـــې ســــرونه مـــې ليـــدۀ پـــه نمرخاتـــۀ پرېواتـــۀ
ځنـــې ســــرونه آخرغـــوځ شـــو، ورتـــه نـــۀ پرېواتـــۀ
غـــوره تېـــا چرتـــه پـــه لـــرې وطنونـــو اوشـــى
تنـــدرراتلو، زمـــونږ پـــه كـــور، پـــه هركالـــۀ پرېواتـــۀ

د دې شعرونو شاعرتاج انور اعجازخټك زۀ دتېرو ډېرشو كالو راسې پېژنم. دكوهاټ ضلعې لاچئ كلى يو ځوان زلمے چې نن هم لكه د تېر وخت په شان به په عمر ډېر خو په زړۀ زلمے دپښتوادب د ميدان هغه زيرك او سترګه ور شهسوار دے چې د١٩٨٠ نـه واخلـه ترننـه يې دعربوپه دې سره شـګلنه او سوراړه زمكه يې د يو ځوملګرو سره د اماراتوپښتوادبى تولنې شمع پـه خپلـو هلوځلـو او منډو تـرړو پـه هرحـال او هـر سـاعت داسـې روښـانه سـاتلې ده چې ديوطوفـان او بادوبـاران تتېدو لـه نـۀ ده وركـړى او نـن هم سـره د خپلـوملګرو لګيادے د پښتو ژبې او پښتو ادب سرڅنه كولوكښې بوخت دے او ولـې بـه يې

نۀ کوی چې دې ښاغلی د میدان ګټلو هنردپښتو ادب د يولوئي پوهه اوزيرك استاد ښاغلي سعدالله خان حېران نـه زده کړے دے ځکه خو چې اعجازصېب څۀ هم ليکلی دی، زما په خيال يې په تول پوره او وزن پوره په پوره دي، کۀ څۀ کمے پکښې وی هم نوماته پکښې په نظرنۀ دی راغلي.

اعجازصېب د ژوند پـه هر اړخ ليکل کړی دي او دا هرڅۀ يـې پـه غزل ، نظم او هائيکوکښې ځائے کړی دي او چې هرڅۀ يې ليکلی دي نو ډېره يې خوږه او پسته ژبه کښې يې ليکلي دی چې يو عام لوستونکے يې په اسانه لوستلے هم شی او پرې پوهېدے هم شی.

اعجازصېب کۀ يو خوا دځان او جانان خبره کوی نو دخپل کورکلی د کوڅو د فکر نه هم ناخبره نۀ دے پاتې شوے او ددې سره يې د اولس غم هم په خپل زړۀ کښې لکه د روح ځائے کړے دے. دخپل قام اولس او د وطن غم يې تل ترتله په خپل چاپېرچل دړدونه خوشحالئ هر څۀ يې په خپل کلام کښې ځائے کړی دی خو سره د دې يې د نړی د مظلومانو غم هم ژړلے دے، دا تول ديو ښۀ او پوهه شاعرنخښې دی چې ټولې دښاغلی ليکوال په شاعرئ کښې موجودې دي. ښاغلے ليکوال چې کله خپل جانان ستائي نو وائي.

کــــۀ زمــــا جانــــان دې اوليـــــدو پــــه ســـترګو
درنــــه هيــــر بــــه دجنـــت حــــورې غلمــــان شــــی
خلــــق وائــــی چـــې يـــې زړۀ راځنــــې يــــوړو
خوتــــــازه پـــــرې د اعجازختـــــك ايمــــان شــــی

او بل ځائے وائی،

تـــــاچې دبنـــــو پـــــه غشــــــو اوويشـــــم
مړوومــــــه جانانـــــه! راژونـــــدے دې کــــــړم
ســــتا اعجازختــــك بــــه ولــــې نــــۀ ســــتائي
ســــتايو خـــوږ نظــــردے چـــې زلمــــے دې کــــړم

او کله کله د جام ، ساقی او ميخانې نه هم خوند آخلی نو داسې وائی،

هغــه چــې جــام دپاسـه جـام ســره هــم خلــۀ ورکــوی
داســې ســاقی تــه بــه څــوك څرنګــې زړۀ نــۀ ورکــوی

او يا دا چې،

ســــــــــتا دمستوخماروســــــــــترګوآثر دے
ميخــــــانې کښــــــې د جامونوکړنګهــــــار شــــو

او بل ځائے کښې وائی چې،

چــې څښــوی شــراب د مينـې پــه نظــر د مستوســترګو
پـه دا خـوی مـې ځکـه خـوښ دے دا دلبـر د مسـتو سـترګو

او چې د خپل کلی د کوڅو خبره شي نو څۀ داسې وائي،

خزانـــه د تـــاريخونو ،دا زمـــونږ کلــــے لاچـــی ده
آيئنـــه ده د وختونـــو ، دا زمـــونږ کلــــے لاچـــی ده

دڅان په حقله ښاغلے وائي،
ماتــه د وخــت ختلــي نمــر تــه تيتېـدل نــهٔ راځــي
ماتــه دعشــق او د مســتی نــه ډك غــزل نــهٔ راځــي
زهٔ د اولـــــس پـــــه غـــــم لړلـــــي مرثيـــــي ليکمـــــه
دي نــه ســېوا راتــه پــه بـل څــهٔ کښـي ليکـل نـه راځـی

شاعر به څنګه بل څهٔ اوليکی چې په کورکلي محلت کښې دباروډو ډېري پراتهٔ وی، زلمی پېغلي ، ماشومان اؤ بوډاګان بې ګناه قتلېږی، بيا به شاعرنوره شاعری څهٔ اوکړی، د شاعرخو به بيا هم داسې شاعري کوی لکه اعجازصيب چې وائي،
ملګـــرو! مانــه دســرور ډکــي نغمــي مــهٔ غــواړئ
مانـــه د وخـــت د نمرودانـــو قصـــيدې مـــهٔ غـــواړئ
زهٔ د حـــــالاتو کـــــربلا بانـــــدې مـــــاتم کوومـــــه
مانــه مــاتم کښــي د خنــدا ډکــي قصــي مــه غــواړئ

د وطن په حقله شاعر خپل احساسات څهٔ په دې ډول بيا نوی،
هغــه آزادی چــې مــونږ پــه ســرو وينــو ګټلــي ده
دا دزنـــده بـــاد پـــه نعـــرو مـــونږ ه تـــل پـــاللي ده

هغــه آزادی چــې د شــپونکی د خلــې ســندره وه
هغــه دخيبرپــه دنګــو غروکښــې غلــې غلــې ده

اؤ بل ځائے وائي،
چـــــې پـــــرون وهٔ هغـــــــه نـــــــن دے
هغـــــــه ملـــــــك ، هغـــــــه وطـــــــن دے
د اســــلام پــــه نــــوم جــــوړ شــــوے
پکښـــــــــــــــي زور دے د خـــــــــــــــدايانو
زماهېربرکـــــــت شـــــــاه شـــــــی
دا چـــــــې اُوخـــــــوړو پرګـــــــانو

د جانـان د صفت اؤ وفـا سـره سـره ښـاغلے ليکـوال د دوران پـه غم کښـې هم بوخت دے او څهٔ په داسې ډول ګويا دے،
ملګـــــرو! زهٔ پـــــه داســـــې ښارکښـــــې اوســـــم
لکـــه د مصـــر پـــه بـــازار کښـــې اوســـم

هغــــــــــه د امـــــــــن او انصـــــــــاف غوښـــــــــتنه
لکـــــــه دتپروخـــــــت چرتـــــه غارکښــــــي اوســــــم

کله خپل داولس غم او کله د خپل مزدورغم دا تول دشاعرد ژوند هلې ځلې دی،

یوخـــــوا بربنـــــډلغړبچي د خـــــوار مـــــزدور وینمـــــه
بـل خـوا غټـان نشوکښـي مسـت مخمـور مخمـور وینمـه
خـدائیګوترې سـترګې زۀ پـه بـل خـوا اړولـــې نـــۀ شـــم
چـــې دوخــت ژرنـــده کښـــې دل شـــوے خپـــل جمهـــور وینمـــه

هوښـیاران وائـي چې شـاعران د قـام سـترګې وي خـو زۀ وایم چې شاعران د قام ژبه هم وي ځکه چې قام کومه خبره په ژبه کول غواړي اؤ نه ئې شي کولے، هغه خبره اکثرپه خپلو غزلونو، شعرونو اؤ نظمونوکښي یا خوئې کړي وي اؤ یايي اوکړي، هغه که فریاد وي که د سوال منت خبره اؤ کۀ د وخت د ظالمانواؤ د سماج رواج نه بغاوت وي، هره خبره شاعر په خپل کلام کښې په ډېره آسانه اؤ پسته ژبه کښې په آسانه کولے شي لکه د اعجازصیب د یو نظم (احساس) یوڅو شعرونه زۀ دلته په دې حواله را آخلم، هغه وائي،

وایـــم چـــې تندرشـــوے، آســـمان نـــه پـــرې راپرېـــوتلے
چـــاچې زمـــاداولس شـــونډو نـــــه خنـــدا وړې ده
وایـم چـې اور شـوے ، ورتـه چغـه د غیـرت جوړه شـوے
چـــاچې زمـــونږ خـــوارو جـــونګړو نـــه رڼـــا وړې ده

داولس د غم سره سره ښاغلے لیکوال دنړۍ د مظلومانو نه هم ځان ناخبره نۀ دے ساتلے اؤ دنړۍ د هر مظلوم غم يې یو شان ژړلے دے.

د فلسطین اؤ دکشمیر په زمکه
خپـــرې تـــورې کـــوي، زغـــرې کـــوي
چـــې داعجـــاز غونـــدې لـــۀ ســـره تېـــر شـــي
هغـــــــــــه خبـــــــــــرې زړورې کـــــــــــوي

په دې حواله داعجاز خټك صیب نظم (آخـتردې مبارك شه) د باربار لوستلو جوګه نظم دے.

اعجازصیب غزل کم اؤ نظم زیات لیکلے دے خو غزل يې د نظم اؤ نظم يې د غزل نه ډېر تاثیرلري، ډېره ساده او سوچه پښتو يې استعمال کړې ده. دډېرو ګرانو لفظونو، کنایو اؤ استعارو نه هم ځان بچ ساتلے دے چې هر سړې پرې پوهېږي، په هره موضوع يې لیکل کړي دي. پاتې د هرلیکوال په لیك کښې څۀ نه څۀ کمے وي ځکه ورته دانسان لیك وائي. دغه شان به د ښاغلي اعجازصیب په شاعرۍ کښې هم څۀ نه څۀ فني اؤ فکري خامۍ وي

خوماته په نظر نۀ دي راغلي ځکه ما په دې خپلو خبرو کښې د تنقيدنه هيڅ کار نــــۀ دے آخســـــتـے. بـــاقی د اعجازصــــېب شــــعري مجموعـــــه (شورشورخاموشی)ستاسو په لاسوکښې ده بايد چې ورته د قدر پـه نظر اوکتلے شــی اؤ خـدائے دې اوکـړي چـې د اعجازصـېب دا شورشورخاموشـی دپښـتون اولس دپوهې اؤ نېك مرغی سبب اُوګرځي(آمين ثم آمين)

په يوه پُښتنه تپه دا خپلې خبرې راټولم اؤ ستاسو نه رخصتيږم،
اعجازصـــــــــېب تــــــــول دې دســــــــيکې شـــــــه
چـــــې دښـــــمنانان درســـــره شـــــپاړس وخيژينـــــه

په درناوي
بشيراحمدبشير
چئيرمين
داماراتوپښتو ادبي ټولنه مرکزډُبی
۳۱ ِ مئ ۲۰۱۲ ء.

د اعجاز خټك اعجاز

دوه دېرش كاله مخكښې د اعجاز خټك او الياس ټلوال په كوششونو اماراتوپښتو ادبي ټولنه مركزدُبۍ په وجود كښې راغله، اؤ تردمه ټولنه روانه هم ده او ودانه هم ده . روانه په دې معنی چه ادبی هلی ځلې يې په څۀ نۀ څۀ شكل دوام لري، ودانه په دې معنی چې دغړو تخليقات يې وخت په وخت مخې ته راوځي . په تيرو درې لسيزوكښې دې ټولنې خپل كار ته اكيډمۍ ګوته په خولۀ كړه خو داسې هم نۀ ده چې جولۍ يې ېښخی تشه ده .

هم دغه د خليج اولنۍ ټولنه ده چې پښتو ته يې په خليج كښې د ټولنو چل اوښودلو. هم دغه اولنۍ ټولنه ده چې په خليج كښې يې دپُښتو مشاعرو ، سيمنارونو او نورو ادبی غونډو بنياد ايښے دے . هم دغه ټولنه ده چې بغير د چا د مكملې سرپرستی نه يې خپل وجود او دپښتو ادبی ذوق په خليج كښې ژوندے ساتلے دے. زۀ په دې خپلو كرښو كښې هڅه كوم چې دټولنې دهلوځلو سرسرى جائزه واخلم او په دې هرڅه كښې د اعجازخټك تاند او ځپاند رول څرګندكړم .

مشاعرې كول :

ټولنې ته دا اعزاز حاصل دے چې اولنۍ مشاعره يې په متحده عرب امارات ـ دُوبۍ كښې اوكړه او پښتانۀ يې دلته په اول ځل دخپلې ژبې او ادب په نامه راغونډ كړل . دغه سلسله تراوسه پورې دوام لري . اعجازخټك يې دېپل نه تراوسه پورې د نظامت او انتظام لوئې ذمه وارۍ په غاړه لری او دغه ذمه وارۍ اعجازخټك داسې پوره كوی چې په متحده عرب اماراتوكښې ټول پښتانۀ ددې خبرې ګواهان دی چې په كوم ادبي پروګرام كښې اعجازخټك نۀ وی نوڅۀ نۀ څۀ كمی به خامخا پكښې وی .

پښتونخواه نه شاعران اوادبيان رابلل :

ټولنې دپښتونخواه نه هم خپلو مشرانو شاعرانو ، اديبانو وخت په وخت دوبۍ ته د راتللو تكليف وركړے دے چې دوئ راشي او په متحده عرب امارات كښې ميشته پښتنو سره اووينی او په خپلو افكارو دپښتنو ذهنونو ته رڼا اوبخښی . په دې مشرانوكښې قلندر مومند، ايوب صابر، پرېشان خټك، سعدالله خان حيران، عبدالكريم بريالے، غازی سيال، سليم بنګش ، پرويش شاهين اؤ اسيرمنګل چې دټولنې په دعوت راغلی دی. د دې هرڅۀ په انتظام ، نظامت، دميلمنو لۀ پاره دشوی بندوبست، دميلمنو قدرولواو نازولوكښې داعجازصيب منده ترړه او ناسته پاسته دهرچا نه زياته وه .

سيمنارونه كول :

ټولنې دخوشحال بابا، رحمان بابا، عبدالحميدبابا، حمزه بابا او

خاطرآپريدی سيمناروںه کړی دي ، په سيمنارونوآورولي شوي مقالي يې چاپ کړي دي او پښتنو ته يې رسولي دی او ددغوسيمنارونوپه راجوړولو او په کاميابۍ سره سر ته رسولوکښي د اعجاز صيب لوي لاس وۀ، دا هم په متحده عرب امارات کښي پښتنو ته د اعجازخټك بخښنه ده .

دتولني غړو سره ماښامونو تابيا كول :

تولني وخت په وخت دخپلو غړو د زړۀ غتاوي لۀ پاره او دهغوئ دخدماتود اعتراف په توګه ملګرو سره د ماښامونو لړۍ پېل کړه . دغه هم د اعجازخټك آيډيا وه چې هم يې د ملګرو زړۀ غتاوے اوکړو او هم يې ملګری دي ته اوپارول چې په ملګرو ليك اوکړی او دغسې يې د ملګرو پام يې شاعرۍ سره سره نثر ته هم راوګرځولو چې په نتيجه کښې يې دملګرو لۀ خوادقدروړ ليکني مخې ته راغلي .

مجله چاپول :

تولنه په نږدو کښې انشاءالله د يوې خپلواکه ادبي مجلي خپرول غواړي او په دې سلسلې کښې تر ډېره حده پرمختګ شوے دے ، تراوسه پورې په دې حقله شوو هلوځلوکښې زمونږ تولو نه وړاندې اعجازصيب روان دے

فلاحي کارونه :

اعجاز صيب نۀ يوازې په ادبي کارونوکښې ګړندے دے بلکه فلاحي کارونوکښې هم د چا نه پاتې نۀ دے. دپاکستان سوشل سنټر دبۍ د آفس سيکرټري شپ نه واخله تراوسه پورې دغه دخېرښېګړې کارونه خدائے پاك د اعجاز صيب نه آخلی . ددې خبرې ګواهی دلته تولنه پاکستان کميونټي ورکولے شی .

د اعجازصيب شاعري :

داعجازصيب شاعرۍ په حقله زۀ بغېر دڅۀ پس وپېش نه دا وئيلے شم چې هغوئي شاعرى صرف او صرف د دې دپاره کړې ده چې دپښتو ژبې شاعرانو، اديبانو او د دې ژبې د خواخوږو سره ئې تعلق قائم پاتې شي .اعجازخټك باقاعده شاعری نۀ ده کړې اونۀ شاعرۍ دپاره دومره سنجيده شوے دے لکه پورته ذکرشوو کارونودپاره چې اعجاز صيب ځومره سنجيدګی اختيار کړی ده ، په متحده عرب امارات کښې خوپربړده چې دپښتوادبي چمن ټل لخوا شوې د ړومبی عالمی ادبی کنونشن د پاره ئې پوره دوه مياشتي خپل دوکان بندکړے وۀ. خپل ګاډے يې پوره دوه مياشتې زغلولے وۀ . بل هيڅ کار يې نۀ وو کړے . صرف اوصرف د چندې راغونډولو پسې در په در ګرځېدلے وۀ چې په نتيجه کښې دپښتوادبي کنونشن لۀ پاره لکونه روپۍ راغونډې کړې . د دويم پښتو عالمی ادبی کنونشن دپاره دراقم الحروف او فضل رحيم رحيم سره په درې ورځوکښې څلورشپيتۀ زره روپۍ غونډې کړې او اوېي لېږلي . دپښتوميني اعجازصيب دقلم دميدان نه زيات دعمل په ميدان کښې زغلولے دے. اعجازصيب ته خپلې شاعرۍ کم او زيات معلوم دي، که

نور چاته پکښې څۀ کمے ښکاری نوزما په پورتنوکرښو دې لږ غور اوکړی چې د دغې کمی زیاتی سبب خو به د اعجازصېب دغه بېخی مصروفیات نۀ وی ؟ګنې نوزۀ چې د اعجاز خټك نظمونه ګورم ، نو ماته په دې نظمونوکښې یو توان او توانائي ښکاری. کۀ چرې اعجاز صېب لږه توجه دې طرف ته هم کړې وے نو نن به اعجاز صېب د نظم په میدان کښې هم خپله ځانګړتیا په خپلو لوستونکو منلې وے . خو د دې هرڅه باوجود اعجازصېب په نظمونوکښې دپښتنو لۀ پاره د سماجی او معاشی انصاف غوښتنه دپښتنو لۀ پاره نېك بختو ورځو شپو ارمان او د پښتنو لۀ پاره د امن او خوشحالئ نه ډك ژوند جوت ښکاری چې د اعجازخټك صېب (دشورشور خاموشئ) چاپ شی او پښتنو ته اورسی نو دا به د دې خبرې ثبوت وی چې د زړۀ مریض، دشوګر مریض، د بچوپه رزق پسې ورك سپین ږیرے، د خپلې شاعری په کم او زیات خبر اعجازصېب ، دپښتو په مینه کښې یو قدم نور هم مخکښې لاړو .

په درناوی
ممتازآورکزے
صدر
داماراتوپښتوادبي ټولنه مرکزدبئ
دوبئ ۲۲ مئ ۲۰۱۲ .

داحساس بڅرى

د کتاب خپروني مسله ډېره نازکه ، مهمه او د ارزښت وړ نقطه ده ځکه چي ډېر ښهٔ ښهٔ ليکوالان مونږ پېژنو چي خپل ورمبی کتاب چاپ کولو کښي ئي ډېره تادی کړي خوولي وروستو پرې بيا پښېمانه شوی او لهٔ مارکيټه او د ملګرو نه يې بيا د واپس آخستو هڅي کړي او ځني ليکوالان داسي هم لکه سعيد ګوهر، صديق پسرلے ، شمس القمراندېش،خېرمحمد عارف يا سعدالله خان حېران چي په مناسب وخت يې کتابونه خپارهٔ نهٔ کړل ، د فکروفن نه يې د خپل عصر لوستونکی محرومه پاتي شول . په مطبوعاتوکي رانغلل ، څېرني پري اونه شوي چي لهٔ سوبه يې په خپل وخت ډېر آړخونه په تيارو کښي پاتي شول او هغه مقام يې په برخه نهٔ شو کوم يې چي حق ووځکه ترينه ډېرپه وړاندي لاړل . د ژوند غوښتني بدلي شوي وي او د نوی کهول ترجيحات نورشول. دې کښي شك نشته چي ښهٔتخليق هرحالت ځان ښکاره کوی خودا هم حقيقت دے چي وختونه غواړی اوبيا دا خبره هم دياد وړده چي د هر وخت دفن خپلي تقاضي وی او خپل ارزښتونه او بيا په وخت نهٔ خپرېدو کښي کهٔ يو طرفته له خپلو نيمګړتياؤ نه تخليقکارخبر نهٔ شي نو بل طرفته د اسلوب او دافکارو د غلا امکانات هم موجود وی چي وروستوترېنه نوري ستونزي راولاړيږی.

ښاغلی تاج انور اعجاز هم چي هر څهٔ وجه وه خو په خپل مناسب وخت يې خپله شعری فنپاره خپره نه کړه . هرڅو کهٔ په دوبی کښي د پښتوژبي د خدمت په لړ کښي ادبي هلي ځلي کوی خونن به يې ديوتخليقکار په صفت نور هم ادبی قدوقامت لکه دچنار لوړ وے.

ښاغلے تاج انوراعجاز تقريبا ۱۹۷۰ نه تردې دمه ۲۰۱۲ پوري دوه ځلوېښت کاله کېږی چي شاعری کوی کهٔ چرې دوی د ۱۹۸۵ نه تر ۱۹۹۰ پوري کتاب خپورکړے وے نو نن به يې دويم څهٔ چي دريم کتاب هم تيار وے او په ادبي حلقو کښي به د دهٔ په فن او افکارو له مختلفو آړخونو بحثونه شوی وے . له خپلو خوبئيو او نيمګړتياو نه به خبر وے او اوس هم د مواد په اعتبار دغه مجموعه شورشورخاموشي چي څومره عرصه واخسته ، هغه ضخامت هم نهٔ لری. د دې علت هم دا دے چي کله په يو ډنډ کښي اوبهٔ ولاړي وی نو ناولي شي او چي کله د وتو لاره ومومی نو بيا تازه او نوی اوبهٔ ورته راماتي شي هم دغه مثال د شاعری يعني د ادب هم دے چي د يو کتاب خپرېدونه وروستود بل تا بيا شروع شي .

ديوڅوتمهيدی خبرونه ورستوچي شورشورخاموشي په موادو نظر زغلوو نو بيا وئيلے شو چي په دې مجموعه کښي په بنيادی توګه دوه ژانرونه

غزل او نظم پکارول شوی دي چې دواړه ژانرونه خپل ځان کښې ښوخو نموني لري . فکری حوالې سره انقلاب ، د پښتنی ټولنې ستونزې او مینه یې بنیادی موضوعات دی . په انقلاب یې مزاحمت روایتی دے چې لهجه یې ډېره علاقائي شوې ده چې له کبله یې فکر په هنر دروند ښکاری . غزل یې د خپل وخت په چوکاټ کښې روایتی نۀ دے . په ټوله مجموعه کښې یې خارجی احساسات ، میلانات او واقعات په اندرونی وارداتو او جذباتو غالب شوی . اندازیې په غزل کښې هم ترډېره حده نظم ته ورنزدې دے. خوکوم وخت کښې چې دغه شاعری شوې دهغه وخت په حواله چې دپښتو په شاعرئ کښې به زیاترذکرد ګل و بلبل او د جانان دبې وفایۍ وۀ، ښاغلی تاج انوراعجازپه شعوری توګه ځان ترېنه ژغورلے دے اودغزل لهجه ئې دلاچې لونګ په ځائے د غوڅوشونډو ده چې لوستونکی په دې نتیجه رسوی چې ښاغلے تاج انوراعجاز خپل ټول صلاحیتونه دخپل قام دښېګړې دپاره دبیدارئ په نقطه مرکوزکړی وو چې په ځنګ کښې ترېنه د ژوندانۀ نور حسین او رنګین تصویرونه تت پاتې شوی دی چې د شعوربرخه په کښې د لاشعورپه مقابل کښې زیاته په نظر راځی او د فن په ځائے پکښې مقصدیت څرګند ښکاری . دا خبره هم ده چې فن مقصدی هم کېدے شی خو د خارجی چاپېرچل مقصدیت کله هم د فن بنیادی ارزښت نه دے پاتے شوے، دفن یوخپل قدر وی چې طویل بحث غواړی خوولې بیا هم ددې مجموعې اهمیت ځکه شته دغه د ذوق یا روحانی خوشحالۍ لۀ پاره نۀ بلکه فقط دپښتون قام بیدارولو لۀ پاره مختلفو مرحلو نه راتېره شوې ځکه خوددې مجموعې معنوی آړخونه مونږ په تلوسو کښې دآچولو په ځائے نبغ په نبغه د قوم پرستۍتحریکونو ته چمتو کوی او د ټولنې د یو ذمه داروګړی شعور رابخښی په دغه حواله څو نمونې :

(نظم ------- احساس)

ملګرو ! مانه دسرور ډکې نغمې مۀ غواړئ
مانه د وخت دنمرودانو قصیدې مۀ غواړئ
زۀ د حالاتو کربلا باندې ماتم کومه
مانه ماتم کښې دخندا ډکښې قیصې مۀ غواړئ

(نظم ------ منزل)

چې مې لار تیارۀ تیارۀ وی
پکښې هم وی ګړنګونه
شل زمونږ دي پښې لاسونه
داسې حال کښې به ملګرو!
مونږ اورسو منزل ته ؟

ملګرو! زۀ په داسې ښارکښې اوسم
لکه د مصر په بازار کښې اوسم

ځنـــي ســـرونه مـــې لیـــدهٔ پـــه نمرخاتـــهٔ پرېواتـــهٔ
ځنـــي ســـرونه آخـــر غـــوڅ شـــو، ورتـــه نـــهٔ پرېواتـــهٔ

فیصـــــلې زمـــــونږ د کلـــــې چـــــې پـــــردی کـــــړی
دغـــــــه جـــــــړ زمـــــــــونږ د ټولومســــــــلو دے

مـونږه پـه سـرهٔ اورکښـې ژونـدون لـهٔ ډېـر ناکامـه کـوو
طمـــع د ننـــګ چـــې د بـــې حســـه ودهٔ قامـــه کـــوو

دکلام لهٔ کوټلی مُطالعې څخه وروستو لوستونکی په دې نتېجه رسی چې د کلام لهجه او ژبه د نن دورد لهجې او ژبې سره ډېر توپیر لری، پخواه به دشعری صنعتونو (صنائعو بدائعو) استعمال په بیل ډول کېدهٔ او د نننې دور دشـعرژبه تخیلـی او مکمـل اسـتعاراتی ده . دې مجموعې کښـې کـهٔ هرڅـو د شعری ترکیبونـو استعمال کم دے خومجموعی طورسره یې په لفظونـو کښـې فکـری صـداقت ئـې غزونـې کـوی، د جذبې شـدت او د احساسـاتو اظهارکښـې اعتدالی امتزاج په مناسب ډول خپلوکښې غاړه غړی شوی او پـه لاچـې کښـې د ښاغلی سعدالله خان حېران د فکری مکتب روښانه مستقبل لـهٔ پـاره د پښتون قام بیدارولو ښهٔ هڅه ده خوجزوی طور باندې فکری سطح باندې پکار ده چې ننـنی پښتون لیکوال ته چې لږ سـوچ وکـړی چـې پښـتون قام بې حسـه دے نـه روږ نـا هرګزداسې نهٔ ده پښتون قام ته لیډارانو کـړی څـهٔ دی رښـتیا دا دی چـې زمـونږ قام بې حسه نـهٔ بلکـه ننګیالـے دے ، دغسې د جمهوریت نظم کښـې د اختلاف ګنجائش شته دے خو بیا هم پردې مجموعه کښې ډېرفنې نمګړتیا بـاوجود زهٔ دا خبره په وثوق سره کوم چې ښاغلې تاج انور اعجاز هم په غزل او هم پـه نظم کښې نهٔ خو د چا تقلید کـړے دے او نـهٔ یې د چاپـه پل باندې پل ایښـے دے ، هرڅهٔ چې دی د خپل کلام پېژندګلی یې خپله ده .

خالدپښتون
۱۸ اپریل ۲۰۱۲ء
کوهاټ

اعتراف

چرته زۀ ، چرته شاعري لکه وريژې اؤ د منجا زامن ،هم داسې قصه زما دشعروادب ده. دا هرڅۀ اتفاقاً شوی . زمونږ پوره کورنۍ کښې هيڅ داسې يو مشر نۀ دې تېر شوے چې هغوی په دې جرم ککړشوی وی . زمادومره يادېږی چې زمونږ يو ماما صديق چې يو سماجي انسان وۀ، هغوی به ماته په وړيکتوب کښې فی البديه شعرونه وئيل ، کېدے شی چې د هغې اثرلاندې ما هم په شعرونه شخوند وهل شروع کړی وي ، لږ چې د ځوانۍ عمرته اورسيدم يعنې هغه وخت په لسم جماعت کښې طالبعلم وم چې زمونږ استاد محترم سعدالله خان حيران رابانديې په زور دشاعرۍ ستر مات کړو اؤ داسې چې په کال ۱۹۶۹کښې د ګلستان پښتوادب لاچۍ د اهتمام لاندې طرحي مشاعره ټاکلې شوې وه ، زۀ اؤ زما همځولي شاعران پکښې هم بللے شوي وو، ما هم پکښې خپل مات ګوډ غزل پېش کړو، زمادومره حوصله افزائي اوشوه چې هغه ورځ ده اؤ دا نن ورځ ده چې کۀ خپله کۀ هيڅ شعروادب په الف ب پوهې نۀ شوم خو مشاعرې اؤ ښوښو شاعرانو سره مې ناسته پاسته تراوسه پورې جاري اؤ ساری ده. يو ملګري راته وې چې ستا دپاره ما دوائي راوړي ده کېدے شي چې دا مشاعرو نه قلار شي ، ټول عمر دې په دوخوشو کارونوکښې تېر شو. ماورته وې چې زما دا بيماري ډېره زړه شوې ده، کېدے شي چې ستا په دې دوائي زما شمر اونۀ شي . رښتيا خبره دا ده کومې پښتو زۀ په ټولې ادبي نړۍ پېژندلے يم اؤ دومره به ما پښتودپاره څۀ نۀ وي کړي لکه څومره چې زۀ خپلې پښتو شته من کړے يم ګڼې پکار خو دا وو چې په دوه څلوېښت کاله کښې ما ډېر څۀ ليکلے اؤ پښتو ته جولۍ کښې آچولے وے خو زۀ دا اعتراف کوم چې زۀ دخپلې پښتو يو غټ مجرم يم اؤ دومره مودې پس ايله بيله يو دخپلې ماتې ګوډې شاعرۍ مجموعه وړاندې کوم اؤ هغه هم د يوډېر مخلص ملګري بلکې د يو ورور په ډېره ټينګه وينا دا مجموعه وړاندې کوم ګڼې زما هډو دا خيال نۀ وۀ چې زۀ به هم چرته په ژوندکښې دا څۀ چاپ کړم . الله تعالی دې زما دغه ورور ته لوې اجرورکړي چې زما شاعري يې د چاپ جوګه اوګڼله .

دګــران مشــر م، ر، شــفق صــېب، زمــا دتــورو ښويــار ســعادت سحرصيب، زما غار يار بشير احمد بشير، ، دمسافرئ دژوند د تودو سړو ملګري اؤزيرك انسان ممتـازآورکزئي صېب اؤ زمـا دبـې مخـه بـې ستـه نقـاد ملګري خالد پښتون دليكونو چې زما كلام يې ادبي دنيا ته رسولو ناكام اوكړو، ډېر زيات ممنون يم ګني چرته زۀ اؤ چرته دا شعرونه چاپ كول داسي نـاممكن غوندې كار وۀ خو دا هرڅۀ چې دي، يوزما يو داسې كوشش دے چې هيڅ داد نۀ غواړم خوبس دومره چې كېدے شي چې زمـا كـلام څـوك اوګوري نـو دخپل كلام چاپ كولو هڅه به ضروراوكړي اؤ دا به زما دپاره يو لوئې داد وی .

په درناوي
خاورې اعجازخټك دوبئ
۷ جولائي ۲۰۱۲ء

جنت

۱۹۷۶ء

زړۀ راتــه وېږ راځــه ددې دنيــا جنــت تــه لاړ شــو
هلتـــــه د خپلـــــو ارمـــــانونو ارمـــــان اوربــــــژوو

مــا وې چــې تــا ددې دنيــا جنــت ليـدلے دے څــۀ؟
وې چـــې جنـــت څـــۀ وی؟ پــــه خپلـــه خوښـــه ژونـــدتېرول

مــا وې چــې دا جنــت بــه چرتــه وی راوئــې ښــايه
وې چــې راځــه چــې درتــه لارې د جنــت اوښــايم

زۀ پــه مــزه مــزه روان شــوم د جنــت پــه لــوری
څــۀ ګــورم لارکښــې مــې يــوه لــوړه غونــډۍ اوليــده

مــا وې چــې داغونــډۍ دڅــۀ ده دومــره دنګــه لــوړه
وې چــې هــم دې غونــډۍ دلانــدې جنتيــان اوســېږی

مــا وې چــې دغــه خلــق دې جنــت تــه ځنګــه راغلــل
نومانـــه خپـــل پـــه غوږکښـــې داســـې ګنګوســـه اوکړلـــه

وې د ضـــــميرلوړې غونـــــډۍ نـــــه غورځېـــــدلی اول
پـــه پټـــو ســـترګو دې جنـــت تـــه رســـېدلی دی بيـــا

د ژونـــد بـــازې هـــم دغـــو خلقـــو همېشـــه ګټلـــې
دا بـــې ضـــميره خلـــق ځکـــه جنتيـــان يـــادېږی

دوئ تــه روا او نــاروا ګــوره يــو شــان ښــکارېږی
دوئ تـــه والله کـــه بـــل انســـان خـــو څـــۀ انســـان ښـــکارېږی

د بل په غوښو ښاربۀ شوی، غړمبېدلی دی ډېر
دا پــه شـــرابو لمبېـــدلی، پړســـېدلی دی ډېـــر

تـۀ هم کـه غـواړې چـې ددې دنیـا جنـت تـه راشـې
نـو د ضـمیر لـوړې غونـډې نـه ځـان ګـوزار کـړه اول
تـۀ بـه پـه خپلـه دې جنـت تـه بـې منتـه راشـې
وخـــت بـــه دې خپلـــه جنتـــی ددې دنیـــا اومنـــی

تاتـــه بـــه خلـــق پـــه هـــره لاره ســـلامونه کـــوی
ستا په هـر ځـاے بـه خلـق ډېـر ډېـر عزتونـه کـوی

تـا تـه بـه خلـق بیـا ووتونـه ښـۀ پـه جـار درکـوی
هـــر حکومـــت بـــه تاتـــه خپلـــه اقتـــدار درکـــوی

تـــۀ بـــه پـــه خپلـــه جنتـــی ددې دنیـــا یـــادېږې
او پـس لـه مرګـه ښـۀ سـړے بـه پـه دنیـا یـادېږې

سـتا وروسـتو مخکښـې قطارونـه د مـوټرو بـه وی
ســـتا حفاظـــت تـــه اهتمـــام د برېتـــورو بـــه وی

مـــا چـــې د زړۀ دغـــه رنګینـــه قصـــه واورېدلـــه
مـــا وې چـــې اے زمـــا ســـاده زړګیـــه! اوغولیـــدې

دغـه چـې تـا وتـه جنـت ښـکاری، جنـت خـو نـۀ دے
دلتـه خـو یـو انسـان آقـا، نـور غلامـان دی پکښـې

ورځـه ورځـه دغـه جنـت دې هغـه چاتـه یوسـه
چـې د ضـمیر پـه بـدل داسـې جنتونـه غـواړی

زمـــا جنـــت د هـــر انســـان د خپلـــواکۍ نـــوم دے
دي تـــا جنـــت د يـــو انســـان د غلامـــۍ نـــوم دے

زمـا جنـت خـو د يـو بـل نـه زارېـدلو نـوم دے
دي تـــا جنـــت د يـــو انســـان د پرزولـــو نـــوم دے

مـا چـې لـه خدايـه کـوم جنـت غوښـتے آدا خـو نـۀ دے

دغـــــه جنــــت دي هغـــــه چاتـــــه يوســـــه
چـــې د ضـــمير پـــه بـــدل داســـې جنتونـــه غـــواړي

٢٠ اګست ١٩٩٠ء دوبۍ

.....✸✸✸.....

احساس

ماته د وخت ختلی نمر ته ټیټېدل نهٔ راځی
ما ته دعشق اودمستی نه ډک غزل نهٔ راځی
زهٔ د اولس په غم لړلی مرثیې لیکمه
دې نه سپوا راته په بل څهٔ څهٔ لیکل نهٔ راځی

ملګرو! ما نه د سرور ډکې نغمې مهٔ غواړئ
ما نه د وخت د نمرودانو قصیدې مهٔ غواړئ
زهٔ د حالاتو کربلا باندې ماتم کوومه
مانه ماتم کښې دخنداډکې قصې مهٔ غواړئ

منم چې ستاسو زړهٔ رنګین رنګین شعرونه غواړی
ماته خولې خولې مزدورډکراچی مخکښې شی
وایم چې تاسو ته مې شونډې زلفې اوستائیلے
راته بدحال د خپل اولس د بې وسی مخکښې شی

داوچې شونډې چې وختونوترې خنداوړې ده
دخوار اولس دشونډوکومې رنګینی اوستایم
ملګرو! وایئ چې مستی او که ماتم اوستایم
تاسوخوشحال کړم اوکهٔ خپلې بې وسی اوستایم

یو خوا بربند، لغړ بچی دخوار مزدور وینمه
بل خواغټان نشوکښې مست مخمورمخمور وینمه
خدائیګو ترې سترګې زهٔ په بل خوا اړولے نهٔ شم
چې د وخت ژرنده کښې دل شوے خپل جمهور وینمه

وایم چې تندر شوے، اسمان نه پرې راپرېوتلے
چا چې زما د اولس شونډو نه خندا وړېده
وایم چې اورشوے، ورته چغه دغیرت جوړه شوے
چا چې زمونږ خوارو جونګړو نه رڼا وړېده

زۀ یو شـــاعریمه چـــې چرتـــه څـــوک ســـلګۍ اووهـــی
زمـــا پـــه زړه کښـــې د آهونـــو د نـــدو کارجوړ شـــی
وخـــت چـــې د چـــا د ارمـــانونو مـــرۍ اوخرپـــوی
ورســـره ســـم زماپـــه زړۀ کښـــې ویـــر ناتـــار جـــوړ شـــی

زمـــا شـــاعری ده، د اولـــس د ســـوکالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خـــو لیکـــل کـــوم د ژونـــد د خوشـــحالۍ لـــۀ پـــاره
زۀ خپـــل غـــزل تـــه چرتـــه ډمـــه ګـــډولے نـــۀ شـــم
نـــۀ شـــم کـــولے شـــاعری د خرمســـتۍ لـــۀ پـــاره

۱۹۷۶ء لاچی

.....✸✸✸.....

تـــكل

د ښائيســـــت او د ښـــكلا پـــه كلـــو كـــرځم
پكښــــــي مينـــــه او وفاګـــــاني لټومــــــه
رنګينـــۍ چـــې د نظـــر كچكـــول كښـــې راوړم
تصــــويرونه تـــــرې د ښــــكلى جوړومـــــه
تخيـــل چـــې زمـــا مســـت شـــى نـــو اوخانـــدم
ځــــان ســــــره ټولـــــه دنيــــا اوخاندومــــــه
داســـې وخـــت كښـــې مـــې احســـاس راولړزيـــږى
څـــو شـــعرونه پـــرې د ســـوى زړهٔ ليكمـــه

كلـــه كلـــه چـــې د ژونـــد بـــازار تـــه لاړ شـــم
لـــوټ پـــه بيعـــه انســـانان پكښـــې خرڅيـــږى
مـــا ســـودا د خپـــل ضـــمير پكښـــې كولـــه
وې چــــــې دا دلتـــــه پريمانـــــه ملاويـــــږى
نوراســتون شـوم خپـل تنـدى تـه مـې تـق وركـړو
مـــا وې دلتـــه كښـــې خـــو مـــړه خلـــق اوســـيږى
ســـړيتوب نـــه دلتـــه خلقـــو لاس ويـــنځلے
بـــس چـــړې د ظلـــم يـــو پـــه بـــل ګزيـــږى

بيــا راوان شــم، د احســاس پــه نيلــى ســور شــم
وردننـــه پـــه ســـپين كـــور شـــم د پرانګـــانو
مـــا وې خپـــر د امـــن غوارمـــه لـــهٔ تاســـو
اے د امــــــن دعــــــوه ګيـــــرو انســـــانانو
فلســـطين او پـــه كشـــمير كښـــې چرتـــه اورئ
دا بــــې وســــه شــــان ســــلګۍ د مظلومــــانو

د غيـــرت كـــور مـــو كابـــل شـــو لـــوټې لـــوټې
ككـــــرۍ پكښــــــې الــــــوځى د ځوانــــــانو

بـــې نـــوا بيـــا د قـــامونو كـــور تـــه لاړم
مـــا وې امـــن پســـې دلتـــه يـــم راغلـــے
خـــو افســـوس هلتـــه قصـــه څـــۀ اپوتـــه وه
هـــــر كمـــــزورے وۀ لېوانـــــو پـــــرزولے
دلتـــه مـــور د امـــن مـــړه خـــو لا پخـــوا وه
دا لا چـــا وې چـــې مظلـــوم دے چـــا ژړلـــے
د كمـــزورو دلتـــه حـــق د ژونـــدون نشـــته
د ژونـــدون حـــق يـــې هيچـــا نـــۀ دے مـــنلے
ســـوداګانې د يـــو بـــل پكښـــې كېـــدلې
دا قصـــې مـــې هلتـــه ډېـــرې اورېـــدلې

نـــو بيـــا راغلـــم خپلـــې خـــړې پښـــتونخوا تـــه
مـــا وې ځـــان كـــۀ پـــه دنيـــا پېژنـــدل غـــواړې
نـــو راويښ شـــئ ګنـــې وخـــت بـــه داســـې راشـــي
هيڅ بـه نـۀ شـئ كـۀ بيا ډېر څـۀ كول غواړئ
حـق غوښـتے نـۀ شـي پـه زور اخسـتے كېـږي
نـو راپـاڅئ كـۀ خپـل ځـان مـو ګټـل غـواړئ
ګـــورئ نـــه چـــې د بـــرلين دېـــوال راپرېـــوت
نـــور بـــه څـــۀ نمونـــه تاســـو ليـــدل غـــواړئ
دكوريـــا خلـــق هـــم ګـــوره يـــو ځـــاے كېـــږي
د تـــړون رســـۍ بـــه كلـــه نيـــول كېـــږي

د نـــــړۍ د واقعـــــاتو ســـــبق واخلـــــئ
دا ترڅـــو بـــه تاســـو خپلـــه كښـــې جنګېـــږئ
هـــــر بابـــــا درتـــــه ويلـــــي دا صـــــفا دي
كـــۀ ويښ نـــۀ شـــوئ پښـــتنو! ګـــوره وركېـــږئ

آګست ۱۹۹۰ ء دوبۍ

.....✸✸✸.....

د شپونکی سندره

ځنو واورېده کانهٔ شو
ځنې پوه پرې هډو نهٔ شو
لر او بر کښې آورېدے شوه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنهٔ؟

وې چې خدائے پاک پیدا کړی
په خپل فضل پښتانهٔ دی
ګران په ما چې لهٔ هر څهٔ دی
د مودو راسې ودهٔ دی
بس هم دا راوېښوومه
لېونی د خلې خبرې
چې چا واورېدې کنهٔ؟

تر آتهٔ سوه کالونو
چې یې راج کړلو په زړونو
د پښتون په نوم تر عمره
یادولو تاریخونو
هغه قام راپاروومه
ورته ځان وریادوومه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنهٔ؟

www.freepdfpost.blogspot.com

د خپل زوره خبر نهٔ دی
ګنې نهٔ دی دومره مړی
ښهٔ ساده دی ښهٔ سپین زړی
دا څوک نهٔ غواړی هیڅکله
چې دې ویښ شی دا وګړی
دنیا اوخته سپوږمۍ ته
دوئ په خپله کښې اخته دی
وې چې دوئ بس پوهه ومه
سړیتوب ورته ښایمه
د شپونکی د خلې سندره
چې چا واورېده کنهٔ؟

چا چې واورېده روان شو
نهٔ په ځان نهٔ په جهان شو
ځنو وې چې کافران شو
ما وې ښهٔ مسلمانان شو
د ایمان خاوندانان شو
خو نهٔ دا یې چرې اووې
د جنت ټېکه داران شو
نهٔ یې دا خبره اوکړه
چې اسلام ته خطره ده
بس همدغه څو کسانو
د شپونکی د خلې سندره

دا سندره تل وئیله
خپلواکی د خپلو خلقو
مونږ په خپله خاوره غواړو
دا وطن مو پلار نیکونو

په سرو وينو دے ګټلے
نن پرې ګېډه راچولې
څو پرانګانو څو لېوانو
نو مونږ دا نهٔ شو زغملے
چې به دوئ ټپکداران وى
پکښې مونږه به خواران وو
بس هم دا نهٔ شو کولے
ځان ته حق غواړو په نره
څو يوه خبره واورئ
کهٔ يو ځان نه شو ملګرو
لاس به مرورو
بيا به ژاړو

.....✸✸✸.....

زۀ او تۀ

تـۀ دې ورځ پـه ورځ غټېږې، زۀ چـې خـوار يـم لا دې خوارشـم
تــۀ خــوويني دخپــل قــام خښــې، زۀ دې هســې ګهنګــار کــړم
دا لا څرنګــې انصــاف دے، داســې ولــې اخــر کېــږی
زۀ پـه دې خـاوره پيـدا يـم، ولـې بيـا دې هـم غـدار شـم

ســتا بچــی دې ســبق وائــې، پــه لنــدن او امريکــې کښــې
او زمــا بچــی لګيــا دی، څپــر لانــدې مدرســې کښــې
ســتابچی چــې دلتــه راشــی، پــاتې کېــږی بــه بنګلــې کښــې
او زمــا بچــی بــه ناســت وی، څوکيــدار يــې دروازې کښــې

دا لا څرنګــې قصــه ده، چــې لنــډيږی نــۀ اوږدېــږی
دا څــۀ داســې ماشــوړه ده، چــې ورانېــږی نــۀ ســمېږی
د مغـرب خبـرې دلتـه پـه مشـرق کښـې چـې چلېـږی
دا زمـا نېسـتی بـه دلتـه، خـدائيګو کلـه نـه غـوځېږی
دا تـۀ تـۀ يـې او زۀ زۀ يـم، دا قصـه چـې ختمـه نـۀ وی
دا د ځــان ځــانی خبــرو دبدبــه چــې ختمــه نــۀ وی
د زورګيـرو پـه دې زمکـه، دبدبـه چـې ختمـه نـۀ وی
ســتا پــه ســر کښــې دا زمــا د ســر ســودا چــې ختمــه نــۀ وی

ستـا بـه سـر تـه خطـره وی، همېشـه بـه زۀ پـه دار ووم
ســتا خوبونــه بــه حــرام وی، زۀ بــه هــم پــه هــاے ناتــار ووم
تـۀ بـه دغسـې څربېږې، زۀ بـه هـم دغسـې نـادار ووم
دغـه زمکـه زمـا مـور ده، زۀ بـه تـل ورځنـې ځـار ووم

دازمـــــا او ســـــتا خبـــــره د آقـــــا او د غـــــلام ده
تـــه هـوس يـې پـه مـخ کـړے، سـتا مقصـد عـېش و ارام دے
سـتا بـه لاس کښـې چـې زهٔ ويـنم، د غريـب د وينـو جـام دے
ماتـــه ژونـــدزماپکار دے، دا زمـــا د ژونـــد ناکـــام دے

چـې لنـدن او امريکـې کښـې تـهٔ زمـا سـودا کـوے شـې
څنګـه ژونـد بـه بيـا لـهٔ مانـه پـه دې مځکـه تېـروے شـې
زهٔ به مينه ټول په ټول شـم، کـه تـه داسـې هم کـوے شې
خپلــواکی د پــلار پــه وينــو کــهٔ ګــټلے راکــوے شــې

تـهٔ مـې سـر ټيټـول غـوړې، داسـې کلـه زهٔ کـوے شـم
مـا کـهٔ تـهٔ آخسـتل غـواړې، نـو زهٔ کلـه خرڅېـدے شـم
کـهٔ تـهٔ مـا خپلـول غـواړې، نـو زهٔ مينـه درکـوے شـم
کـــهٔ جنـــت جـــوړول غـــواړې، نـــو زهٔ مينـــه درکـــوے شـــم

دلتـــه ســـر د يـــو انســـان دے، هلتـــه تـــا جـــوړ کـــړے دار دے
تـــا جـــوړ کـــړے لا زمـــونږه پـــه ســـرونو اقتـــدار دے
خـو کـهٔ وطـن جـوړول غـواړې، دا وطـن بـه ټـول جنـت شـي
زهٔ او تـهٔ بـه جنتـی شـو، پـه نصـيب بـه مـو راحـت شـي

.....✸✸✸.....

مینه او وطن

مــــا بــــه تــــرخ کښــــې کتابونــــه وو نیــــولی
پــــاس پــــه بــــام یــــوه جینــــۍ بــــه وه ختلــــې
زهٔ چــــې تلــــم پــــه کومــــه لار بــــه مدرســــې تــــه
دې خنــــدل بــــه راتــــه پــــټ پــــټ غلــــی غلــــی
مــــا بــــه وې چــــې لا وړه ئــــې نــــهٔ پــــوهېږې
زمــــا لار کښــــې یــــهٔ جینــــۍ! څلــــه اودرېــــږې

دې بــــه هــــره ورځ پــــه ګتــــو زهٔ ویشــــتلم
دې بــــه خامخــــا مــــدام داســــې چیــــړلم
د دنیــــا او مافیهــــا نــــه نــــاخبره
دې بــــه ماتــــه زهٔ بــــه دې تــــهٔ خندېــــدلم
مــــا وې هســــې نــــهٔ خبــــره دا د نیــــا شــــی
دغــــه خلــــق بــــه دښــــمن زمــــا او ســــتا شــــی
دې بــــه وې چــــې زه لــــیلا تــــهٔ مــــې مجنــــون یــــې
زمــــا زړهٔ او زمــــا، ځــــان زمــــا ژونــــدون یــــې
دې وې زهٔ کــــهٔ څــــهٔ پــــروا ددې دنیــــا کــــړم
بــــس یــــو تــــهٔ، زمــــا د ســــوی زړهٔ ســــکون یــــې
زهٔ پــــه دې او دا پــــه مــــا بــــه نازېدلــــه
هــــیڅ پــــه ســــود او زیــــان د ځــــان نــــه پوهېدلــــه

دا جینــــۍ چــــې ورو پــــه ورو رالوئېدلــــه
چــــم ګاونــــډ کښــــې ډېــــرو خلقــــو اوغوښــــتله

بې زمـا نـه يې څـوک خـوښ پـه دنيـا نـهٔ وو
مـــا هـــم ځکـــه دا پــــه مينـــه اوکوئېدلـــه

نــو روان د ژونــد پــه لار غــاړه غـړې شــو
خپــل خپلــوان مــو د وادهٔ، پــه تيــارې شــو

د وادهٔ نېټـــه مـــو راغلـــه، رانـــزدې شـــوه
آخـــر نـــاوې شـــوه، ډولـــۍ کښــې کښېناســتله
مـور او پـلار پـه دعاګـانو دا رخصـت کـړه
پــــه ســـندرو کښـــې همزولـــو اوســـتائيله
پــــه جـــامو کښـــې نـــن دا کلـــه ځائېدلـــه
سرې ډولـۍ کښـې زمـونږ کـور تـه چې راتلله

پــه حجــره کښــې درزاهــار وهٔ، د ډولونــو
يــو بــاران وو نــن پــه مــا د ســرو ګلونــو
چــې يــو غــږ شــو هلتــه شــابه زلمـو پـاڅئ
ضــــرورت دے نـــن وطـــن تـــه د ســـرونو
ګنــې هســې هـم بــې نومــه بــې نشــان يــئ
پـه تـاريخ کښـې کـه يـاد شـوی سـربازان يـې

مـا وې نـن مـې چـې وطـن تـه ضـرورت دے
دا يــم وراغلــم چــې زه ورنــه قربــان شــم
مـا وې نـن مـې پـه وطـن شـوے يلغـار دے
کـهٔ دا اونکـړم نـو ورک بـه لـهٔ جهـان شـم
مـا وې مينـه، وينـه دواړه بـه تـرې ځـار کـړم
غـاښ بـه مـات د هـر غلـيم د هـر غـدار کـړم

دوبۍ ۱۹۷۴

.....✱✱✱.....

زما وطن

چـــــې پـــــرون وۀ، هغـــــه نـــــن دے
هغـــــــه ملـــــــک ، هغـــــه وطـــــن دے

هــــر چــــا اوخــــوړو کــــۀ هــــر څــــو
ولـــــې بیـــــا هـــــم ډېـــــر شـــــته مـــــن دے

د اســـــلام پـــــه نـــــوم جـــــوړ شـــــوے
پکښـــــــــــــې زور دے د خـــــــــــــدایانو

زمـــــا هېـــــر برکـــــت شـــــاه شـــــی
دا چـــــــــې اوخـــــــــوړو پړانګـــــــــانو

زمـــــا لاس کښـــــې چـــــې ټوپـــــک دے
او د امـــــــــــن کـــــــــــړم غوښـــــــــــتنه

مېړتـــــــون بانـــــــدې چـــــــا کـــــــړې
د لـــــــــــــړم د ســـــــــــــر ســـــــــــــاتنه

دا خـــــو داســـــې رنـــــګ قصـــــه ده
چـــــې مجنـــــون یـــــم لـــــیلا غـــــواړم

داســـــــې حـــــــال کښـــــــې زۀ ملګـــــــرو
د وطـــــــــــن ســـــــــــندرې وایـــــــــــم

۱۴ اګست ۲۰۰۰

.....***.....

پښتنه مېرمن

چـــې يـــادېږی همتناکـــه، حياناکـــه، مينـــه ناکـــه
پښــتنې غونــدې بــه ښــځه پــه دنيــا کښــې څــوک پيــدا کــه

شـی د غـوا غوجـل نـه ستړی، په کټوی کړی لاس وړپورې
د روتـو ټبـا کـړی سمه، بيـا تنـور سـره بـه ځـې ګـورې
يوخـــواکړې، بـــل خواپشـــې، اے ميراتـــه شـــې اے کـــورې
اے آختـه پـه نـری رنـځ شـې، کـړی بچـو تـه ستغې سپورې
د سـحر نـه تـر ماښـامه، کـوی داسـې چـارې نـورې
پــه دنيــا کښــې چرتــه وی بــه داســې بلــه زورناکــه
چـــې ســـتائينه دعظمـــت يـــې پـــه داخـــوی تولـــه دنيـــا کـــه
دکچـــه خښـــتو پـــه کـــور کښـــې دا د حســـن شـــهزادګی وی
د حيـــا پـــه لوپټـــه کښـــې يـــوه ښـــکلې ښـــاپېری وی
داپـــه کورکښـــې راحصـــاره لکـــه بنـــده چـــې هوســـی وی
هـــيڅ پـــه خونـــد د ژوندانـــهٔ کـــه پـــوهې دا د زنـــدګی وی
دپښـــتون دکورمېرمنـــه، دخاونـــد د پښـــو څپلـــی وی
دا مظلومـــه حقيقـــت کښـــې يـــو نامـــه د بنـــدګی وی
کـهٔ هـر څـو ډېـره زورېږی، دا نـهٔ اُف کـوی نـهٔ اه کـه
پــه دنيــا کښــې چرتــه وی بــه داســې بلــه همتناکــه

چې خاوند يې غرۀ نه راشی، ورته داسې دا خندا که
بيا جاجوس په منده راوړي ، ورته دا ډکه پياله که
ستوماني د تږولي ورځې په يو دم ئې دا فنا که
تبر، لور ورنه سنبال کړی، ډکه دا ورته پياله که
دا رنګ مينه، خدمتونه د خاوند هميشه دا که
په دنيا کښې چرته وی به داسې بله همتناکه

دايې لاس وپښې چاپې کړی، ترهغې چې دابنه دمه شی
دپښتون دکور مېرمنې، زړۀ بياهغې وختې ښه شی
.....✸✸✸.....

اعلان

د سحر نه تر ماښامه
شپه او ورځې به لګیا وی
کروندې او اوبۀ خور به
دۀ په وچ اوکړسېدلی
وجود هره ورځ کولو

دا سپین ږیرے هر سحر به
لۀ خپل کوره راوتلو
چې ماښام به کور ته لاړو
چرته سېړ نیم وړۀ بچو ته
په خیرن څادر کښې یوړو

خدایے بچی وو ډېر ورکړی
ژوند یې څۀ وۀ یو دوزخ وۀ
پکښې دا به سوزېدلو

په دلو دلو غم به
د خان کور ته یې لېږلو
خو دۀ په خوار قسمت کښې
یو چپه وچه ډوډۍ وه

یوه ورځ سحر وختی چې
کله دا راپاڅېدلو
شهزادګی د ژوندانهٔ تري
لري لاړه هغه ځاے ته
چې تري بیرته هغه ځاے نه
هیڅوک بیا نهٔ دی راغلی

نو ملا صېب د جماعت نه
دا اعلان اوکړو ملګرو!
چې د برکلی خانو
هغه خوار غریب نوکر یې
ماسپښین لمانځهٔ نه وروستو
ددهٔ خوار به جنازه وی
دا به خاورو ته سپارے شی

جنازه چې د سپین ګل کاکا
لهٔ خپل کوره راوتله
خپلو لونړو او ځامنو
ورته سقاط کښې خپلې اوښکې
تویولې او لیږلې

دا د هغه چا نوکر وهٔ
چې په کور کښې هره شپه به
خرمستی دی چې کېدلې
خو د دهٔ خوارو بچو ته
سپورې ستغې او دیګې وې

هغه کور د لوئ خان وهٔ
هلته تل شراب کباب وو

دغـــــــه کـــــور د يـــــو غريـــــب وۀ
دلتـــــــه لـــــــوړه، دلتـــــــه تنـــــــده

د غريـــــب ســـــړی پـــــه کـــــور کښـــــې
وچ ســـــوکړک تشـــــې شـــــوملې وې
ډېـــــر ځـــــامن او ډېـــــرې لونـــــه
دا يـــــې لويـــــه ســـــرمايه وه

.....✸✸✸.....

دا څوک دے؟

پـــــــــــــــــــــــــه زړو لارو روان دے
عجیبـــــــــه غونـــــــدې انســـــان دے

نــــــۀ خبــــــر لــــــۀ خپلــــــه ځانــــــه
نــــــۀ خبــــــر لــــــۀ دې جهــــــان دے

دا چــــــې چرتــــــه ګټــــــه ګــــــوری
نــــــو خــــــتلے تــــــر اســــــمان دے

کــــــۀ یــــــې هلتــــــه کــــــار اونــــــۀ شــــــو
بیــــــا پــــــه بــــــل خــــــوا دا روان دے

وروســــــتو مخکښــــــې هــــــیڅ نــــــۀ ګــــــوری
نــــــۀ پــــــه ســــــود او نــــــۀ پــــــه زیــــــان دے

کــــــۀ تــــــا غــــــوړه کوتــــــه ورکــــــړه
نــــــو بیــــــا تــــــا ځنــــــې قربــــــان دے

څــــــۀ چــــــې زړۀ ورتــــــه اووائــــــی
هغــــــه کــــــار پســــــې روان دے

زړور دے خــــــو بیــــــا ولــــــې؟
د ورور مــــــرګ ورتــــــه اســــــان دے

پــــــه ترخــــــې دا نــــــۀ پــــــوهیږی
خــــــوئ یــــــې دا رنــــــګ څــــــۀ بــــــل شــــــان دے

پــــه خبـــرو دے کـــه پوهـــه کـــړې
نـــو بیـــا ســـخت لکـــه ســـندان دے

خـــو افســـوس چـــې نـــۀ پـــوهیږی
بـــس یـــو دا پکښـــې نقصـــان دے

ګنـــې عقـــل، فکـــر ډېـــر هـــم
خـــدائ ورکـــړے ښـــۀ پرېمـــان دے

دا پـــه خپلـــه ځـــان تـــه ســـپر دے
ددۀ بـــل شـــاني ګـــزران دے

ددۀ چـــرت نـــه خرابیـــږی
څـــوک ســـپوږمۍ تـــه کـــۀ روان دے

دا چـــې اورســـی پنجـــاب تـــه
بیـــا یـــاد شـــوے دا پـــه خـــان دے

کـــۀ دا لاړ شـــی کراچـــی تـــه
خلـــق وائـــی چـــې پټـــان دے

دا پـــه خپلـــه هرڅـــۀ، هرڅـــۀ
دا پـــه مـــا بانـــدې ډېـــر ګـــران دے

چـــې زمـــا د قـــام زلمـــے دے
زمـــا روح دے، زمـــا ځـــان دے

.....✸✸✸.....

آزادي

هغـه ازادي چـې مـونږ پـه سرو وينـو ګټلـې ده
تـش د زنـده بـاد پـه نعـرو مـونږه تـل پـاللې ده

هغـه ازادي چـې مـا وې جـوړ د امـن کـور بـه کـړم
هغـه مـې لـهٔ سـره نـه ليـدلې، نـه مونـدلې ده

هغـه ازادي چـې مـونږ د سـر پـه بـدل غوښـتې ده
هغـه اقتـدار دپـاره مـونږ نيمـه بـائيللې ده

هغـه ازادي چـې خوشـحالي اوسـوکالي راوړي
هغـه هـره ورځـې هـره شـپه مـونږه ژړلـې ده

هغـه ازادي چـې د اغيـارو منـت بـاره ده
هغـه خـو نـن ځکـه دم ختلـې، سـاه راښـکلې ده

هغـه ازادي چـې دشـپونکي د خلـې سـندره شـي
هغـه د خيبـر پـه دنګـو غـرو کښـې غلـې ده

هغـه ازادي چـې مـونږ تـه زيـرے د سـحر راوړي
هغـه تـورو شـپو کښـې د حـالاتو مـونږ ليـدلې ده

هغـه ازادي چـې مـونږ يـې غـواړو ولـې نـهٔ راځـي
هغـه بيـا لـهٔ سـره د سـرونو قربـاني غـواړي

هغه ازادی چې مونږ. یو موټې، یوه خلۀ کړي تول
هغه ښـۀ پـه زوره ترانـه د افغـانی غـواړی

هغه ازادی چې تـول وطـن پـرې مینـه مینـه شـی
هغه د اعجـاز غونـدې سـرتېره لېـونی غـواړی

۱۴ اګست ۱۹۹۷ دوبئ

.....✸✸✸.....

منزل

چې مې لار تیارهٔ تیارهٔ وی
پکښې هم وی ګړنګونه

شل زمونږ وی پښې لاسونه
او په سترګو هم ړاندهٔ وو

دا سې حال کښې به ملګرو!
مونږه اورسو منزل ته

کهٔ زمونږه دغه حال وی
دا خو دوه پنځوس کالونه

داسې زرکاله کهٔ تېر شی
مونږ به وایو چې روان یو

خپل منزل ته به رسېږو
ولې دا به زمونږ خیال وی

حقیقت کښې به ملګرو!
دا به تش د خوب لیدهٔ وی

هغه ملک چې مونږ ګټلے
په یو نوم د دین اسلام وهٔ

مـــــونږ پـــــرې داســــــې کــــانې اوکــــړې
جماعتونــــــــه مــــــو مـــــــورچې شــــــوې

او کورونـــــــــــــه مقبــــــــــــرې شــــــــــوې
مــــــونږ يـــــو بـــــل تــــــه نېغــــې تــــوپې

تـــــــــــــل د کفــــــــــــر دی نيــــــــــــولې
نـــــــــــۀ پاخـــــــــۀ مســـــــــلمانان شـــــــــو

نــــــۀ خـــــو پـــــوخ زمــــــا ايمــــــان شــــو
داســــــــې حــــــال کښــــــې بــــــه ملګــــــرو!

خنګـــــه يـــــو مـــــوتے او يـــــو ځـــــان شـــو
تـــــــــــش د خلـــــــــــې پــــــــــه ډزو ډوزو

کـــــــــۀ پاخـــــــۀ مســـــــــلمانان شـــــــــو
چـــــــې هــــــر کــــــس پکښــــــې ليــــــډر دے

د هـــــــــر چـــــــــا خپلـــــــــه پــــــــارټی وي
هـــــر يـــــو ځـــــان لـــــه پکښـــــې ســـــپر دے

دا بـــــــه څـــــــومره ځـــــــان ځـــــــانی وی
دا ســـــــې حـــــــال کښـــــــې بـــــه ملګــــــرو!
مـــــــــونږه اورســـــــــو منـــــــــزل تــــــــه

.....✸✸✸.....

مولانا استاذُنا عبدالمنان عبيد دويم ماذون صيب
د لاچۍ

يادګيرنه:-

د سينې خټکو روحانې، علمي شخصيت **مولانا استاذُنا عبدالمنان عبيد** د کال ۱۹۷۷ د جون د مياشتې په ديارلسمې نېټې د نرى بس په حادثه کښې په حق اورسېدۀ. په صابر اباد ضلع کرک کښې د خپل استاد د جنازې نه په واپسۍ کښې ورته دغه حادثه پېښه شوه.

د خټکــو د ســر ســيورے، د خټکــو د زړۀ ســر وۀ
دحـــالاتو پـــه تيـــارو کښـــې رونېـــدلے ســـپين ســـحر وۀ
ترېنه جمع چارچاپېره به هر وخت وۀ تږى زړونه
نـــاقلاره زړو دپـــاره د ســـکون حـــوض کـــوثر وۀ

خټـک هســې هــم بېرخــوار وو، اوس لا نــور هــم خواروزارشــو
دهســتۍ لــوړې غونــډۍ نــه حقيقــت کښــې راګــوزار شــو
چــې ســالار راځنــې لاړو، د مرګــى پــه خــوب ودۀ شــو
پښــه نيــولى کاروانونــه ســمه لاره کښــې ايســار شــو
د رســـمونو، رواجونـــو بتخـــانې يـــې نړولـــې
پــه مــړو زړونــو کښــې يــې شــمعې د توحيــد بــه بلــولې
کــۀ هرڅــو پــه چاپېرچــل کښــې هــره خــوا تيــارۀ تيــارۀ وه
دا تيـــرې د ګمراهئيـــو پـــه ايمـــان يـــې رونـــولې

دانســـان د احســـاس ســـترګې ړنـــدې شـــوې وې ملګـــرو!
وروړ د ورور پــه مـرۍ ناسـت وۀ، دبـل غوښـې يـې خـوړلې
انســـانانو کښـــې د مينـــې وروروليـــې جـــذبات ســـاړۀ وو
مـړې سـکروټې وې، ايـرې وې چـې بـس دوئ بـه پوکـولې

خټک اوس لاسونه مړی، سر ټيټ دی وهي په زوره
خدايه! نۀ دے دزغملو، دغه غم څۀ داسې غم دے
خلق ډېر دی پيدا شوی خو بيا هېر شي پس لۀ مرګه
خو په مرګ د مولوی صيب نن په هر سړی ماتم دے

دے چا نۀ وۀ پيژندلے دوئ هر څوک وو پيژندلی
خو په مرګ يې بيا هر چا وو ښۀ په زوره زور ژړلی
د فساد تورو تيارو کښې د توحيد بله ډيوه وه
د اعجاز غوندې بې لارو ته يې سمه لار ښودلی

.....✸✸✸.....

تصور او خوب

لکه د ژوند تودو سړو نه یو ستومانه زړګے
دچا خیالونو کښې ځان ورک کړی ستومانی اوباسی
یایو مئین زړۀ چې مایوسه شی، دچار اتلو نه
نور وس یې نۀ وی خودخلې نه اسوېلی اوباسی

یایو خولې خولې مزدور چې په خپل کټ او پوزی
خپل مات وجود ودۀ کوی، بې ارامی اوباسی
یا یو د هاړ تندې وهلے چې په جام پرېوزی
په غټه غټ اوښکې اوبهٔ، تاؤ لۀ زړګی اوباسی
داسې زۀ هم چې کله کله ناقرار شمه دېر
راځی کۀ نۀ راځی څۀ خوب خو ځان په زور ودۀ
کړم
کله په مخه مې چې خپل سوی فکرونه واخلی
ځان له یوښکلی شان رنګینه دنیاجوړه زۀ کړم

چې تصور دې کله کله را په زړۀ شی ګلې!
وایم چې والوتے او تاته په هوا دراغلے
روغ لېونے شم، نۀ په ځان نۀ په جهان ووم ګلې!
هر څه چې کېږی خو یو ځلې خامخا دراغلے

لکـه شـاعر بانـدې الهـام چـې د شـعرونو اوشـی
قلـم راواخلـی او کاغـذ بانـدې غـزل اولیکـی
پـه تصـور کښـې پـه وطـن د ښـاپیرو اوبلوسـی
هلتـه د حسـن ښـاپیرئ سـره چیـړل اولیکـی

او کلـه خیال کښې چرتـه لاړ شـی دجانـان غیږې تـه
هـر یـو انـدام تـه یـې حیـران شـانته لیـدل اولیکـی
دا مصـور چـې یـو رنګین غونـدې شـاهکارجوړوی
ورسـره سـم د خپـل مئـین زړهٔ درزیـدل اولیکـی

دغـه شـاعرچې پـه لفظونـو کښـې تصـویر جـوړوی
ځان ته یو ښکلے شان رنګینه ښاپیرئ جوړه کړی
دغه شاعر چې د خپل خیال په رنګینو کښې ورک
شـی
پـه تصـور کښـې څـومره ښـکلې دنیاګئ جوړه کـړی

وایـم تـر څـو بـه مـې پـه زړهٔ بانـدې وربـږې ګلـې!
آخـر شـاعر یـم قلـم پورتـه کـړم غـزل اولـیکم
پـه تصـور کښـې دې سـرې شـونډې، سـپین رخسـار
راولـم
زړهٔ غلـوم، ورتـه شـعرونه د چـل ول اولـیکم

څکـه زهٔ چـې ارسـطو د مملکـت نـه ګلـې!
د تصـور پـه دې ګنـاه ویسـتلے شـوے یمـه
اوس هـم هغـه یـم، د خیـالونو د دنیـا اپلاطـون
پـردو خـو پریـږده، خپلـو هـم ډیـر ډیـر رټلـے یمـه

.....✸✸✸.....

لاچی کلي ته د یو وزیر په راتلو

چرتـــه خبـــره چـــې د خېټـــې مړولـــو اوشـــی
د سـترګو رپ کښـې ورتـه هلتـه خېټـه ور اورسـی
یـــا آوازه د یـــو وزیـــر نـــیم د راتللـــو اوشـــی
ورتــه سـتر خېټـی وړی تـړی دومـره زر اورسـی

چرتـه وزیرچـې لارخطـاکړی زمونږخوالـه راشـی
نوورتـه مخکښـې خودعرضـه ځومشـران اودروی
شـغ شـی وزیرچـې ورنـه تېـر شـی، خـړې خلـې پـاتې شـی
دوئ وازه خلـۀ لکـه سـرکوزی ګیـدړان اودروی

چرتـه وزیـر تـه کـۀ یـو کلـی کښـې تیکالـه اوشـی
ورتـه سـترخېټی او پلـن سـری ځـو مشـران راشـی
امسـا پـه لاس، نېغـه شـمله دکلـی خـان او ملـک
د مـودو اوړی ورتـه داسـې غریبـان راشـی

یـا کلـه وخـت چـې د ووټونـو آخسـتلو راشـی
مـونږ غریبـانو تـه هـر خوانـه لیـډران رادرومـی
مطلـب یـې خپـل وی، دروازې ولـې زمـونږ مـاتوی
غـرض راخسـتی مونږتـه داسـې ډېرکسـان رادرومـی

داسې مشـران بـه وائـی، مـونږ تـه وایـه ګټـه اوکړی
چـاچې مـدام دخپـل اولـس پـه سـر روپـی اخسـتې
دا هـم هغـه دی، د انګرېـز خوشـامدګرو ځـامن
چـاچې انعـام کښـې د انګریزنـه نـوابی اخسـتې

اے د مشـــــرانو نـــــه محرومـــــه ليونـــــو خټکـــــو!
راځـــئ چـــې مشـــر ځـــان لـــه اوګـــورو، لښـــکرجوړکړو
دوخـــــت ځانګوکښـــــې ودهٔ شـــــوو اے پرتـــــو خټکـــــو!
پـــاڅئ راوبين شـــئ چـــې د شـــپې ځنـــې ســـحر جـــوړ کـــړو
.....✸✸✸.....

د قربانۍ غوایهٔ

یـــــو ســـــاتلے شـــــان غوایـــــهٔ وهٔ
داســـــې بـــــل کلـــــی کښـــــې نـــــهٔ وهٔ

هـــــر چـــــا غـــــوږ نـــــه وهٔ نیـــــولے
ښـــکر چـــې یـــې نـــهٔ وهٔ ځکـــه ښـــه وهٔ

ســــــوداګرو کلــــــه یــــــو خــــــوا
کلـــــــه بـــــــل خـــــــوا ګرزولـــــــو

نـــــهٔ یـــــې پـــــرش وهٔ چـــــا لیـــــدلے
نـــــهٔ یـــــې خـــــوک راپرزولـــــو

قصـــــــــــــابانو ددې کلـــــــــــــی
قربــــــــانۍ تــــــــه وو ســــــــاتلے

ددې ګـــــډو بـــــزو وطـــــن کښـــــې
بـــــــې قیمتـــــــه وهٔ خـــــــتلے

د آختـــــــر نـــــــه مخکښـــــــې دغـــــــو
ظالمـــــانو نـــــن قربـــــان کـــــړو

ددې ګـــــډو بـــــزو وطـــــن کښـــــې
ژونـــد یـــې هـــر خـــاروی تـــه ګـــران کـــړو

.....✸✸✸.....

اختر مو مبارک شه

فلسطين کښې چې سرې وينې دی بهېږی
سرۀ اورونه په عراق باندې ورېږی

افغانان سره په خپله کښې ستړی
په کشمير کښې لړ په ډېرو راسوريږی

چيچنيا او په بوسنيا کښې چې څۀ کيږی
مسلمان دے په هر ځائے کښې چې قتليږی

داسې حال کښې چې راغلے دا آختر دے
خلۀ زما مبارکئ ته نۀ جوړيږی

خو مجبور يو چې زمونږه خوشحالی ده
ځکه يو بل سره خاندو، خوشحاليږو

خو بيا هم دومره بې خونده خلق نۀ يو
چې د ورور په قتليدو به نۀ دردېږو

ځکه وايو چې آختر مو مبارک شه

.....✸✸✸.....

يو تاثر

لکــه يــو تــږےمســافر چــې د اوبــو پــه طمــع
دچـــا پـــه در لکـــه ســـوالی ســـتړے ســـتومان اودری
تـش دجـامونو پـه کړنګـا يـې خلـه اوبـهٔ اوبـهٔ شـی
دا د يـو ګـوټ پـه طمـع هسـې حق حېـران اودری

داسـې هـم ماتـه يـې کـول د سـترګو تـش سـتونه
کلــه پيــرزو يــې وو پــه مــا د مينــې دا خوندونــه

يا يـو يتيم چـې وږے تږے د چا کور لـه راشـی
ورنــه ډوډۍ غــواړی د خېټــې لېــونۍ پــه خــاطر
دکـور خاونـد يـې پـه ديکـو ديکـو لـهٔ کـوره شـړی
دےاورتــه پينوکښــې بــس لــوغړيږی دډوډۍ پــه خــاطر

داسـې مـاهم ورنـه دمينـې خېـر غوښـتو ملګـرو!
زړهٔ مــې بــې وســه ورتــه پينوکښــې لوغړيــدوملګرو

نـهٔ يـې پـه مـا د خپلـې مينـې پيرزوئينـه اوکـړه
د مينـې تـږے هـر ارمـان مـې پـه ارمـان پـاتې شـو
نـهٔ مـې تـرې سـترګې مړيـدې اؤ نـهٔ مـې زړهٔ صـبربېدهٔ
بـس پـه ليـدو ليـدو کښـې زړهٔ مـې حق حېـران پـاتې شـو

.....✱✱✱.....

ننګیالے خوشحال

د اورنـــګ د عظمتونـــو غـــرور مـــات شـــو
چـــې راپورتـــه یـــو پښـــتون لـــهٔ اکـــوړی شـــو
د افغـــان پـــه ننـــګ یـــې اوتړلـــه تـــوره
پـــه اورنـــګ بانـــدې یـــو تنـــدر د اســـمانی شـــو

یـــــوه چغـــــه د غیـــــرت او حُریـــــت وه
پښـــتونخوا یـــې هـــر اورنـــګ وتـــه تنـــور کـــړه
غـــر او ســـمه کښـــې خـــوره شـــوه دغـــه چغـــه
کـــهٔ مغـــل هـــر څـــو بنـــدی پـــه رتنبـــور کـــړه

د خیبـــر لـــهٔ ســـره داســـې غـــږ یـــې اوکـــړو
یـــهٔ پښـــتونه! کـــهٔ ویښ نـــهٔ شـــوې نـــو ورکیـــږې
کـــهٔ پیـــدا دې پـــه خپـــل ځـــان کښـــې اتفـــاق کـــړو
هـــیڅ مغـــل بـــه دې زیـــر نـــه کـــړی کـــهٔ پـــوهیږې

پـــه یـــو لاس کښـــې یـــې قلـــم پـــه بـــل کښـــې تـــوره
پښـــتونخوا ئـــې چـــې غیـــرت تـــه لمســـوله
ســـــپین ســـــحر د ازادۍ تـــــه وهٔ لیوالـــــه
خپلـــواکی د خپلـــې خـــاورې یـــې غوښـــتله

دا یـــې اووې یـــا بـــه زهٔ یـــا بـــه مغـــل وی
د افغـــان پـــه ننـــګ مـــې تـــوره وتړلـــه
ننګیـــالے د زمـــانې خوشـــحال ختـــک یـــم
د مغـــل د عظمـــت مـــور بـــه کړمـــه بـــوره

خـــو بـــې ننګـــو پښـــتو کښـــې هـــیڅ چـــرت نـــهٔ وهٔ
د وختونـــو پـــه زانګـــو کښـــې تـــول اوده وو

زړهٔ چــاودلــے د مرګـــی پــه خــوب وده شــو
پښـــتنو کښـــې هغـــه ســـرهٔ بخـــرى نـــهٔ وو

پښـــتونخوا ئـــې چـــې پــه تـــوره نازېدلـــه
هغـــه تـــوره د پښـــتون ده زنـــګ وهلـــې
دخوشـــحال د عظمـــت نـــاوې هـــم خفـــه ده
پښـــتنو چـــې د وختونـــو بنـــګ دي ښبـــلی

.....✷✷✷.....

لور

کــهٔ د قــام او د ملــت لــهٔ پــاره غــواړي
هــر ارمــان دي دځــامنو خــدائے پــوره کــه
دښــمنی دپــاره تــهٔ کــهٔ د ورور غــواړي
اعجــاز وائــی چــې همــېش د لــور دعــا کــه

زمــا ســتا چــې چرتــه لــور اوشــی، خفــه يــو
خدائے کـه ځـوے راکـړی، جـامو کښـې نـهٔ ځـائيږو
مــونږ آختــه آخــر پــه څــه پــه واويــلا يــو
مــونږ د خــدائے پــه دو کــارونو نــه پــوهيږو

ولــې نــهٔ ګــورې چــې دا هــم ســتا ځيګــر وی
پــه دې څــهٔ چــې دا وادهٔ شــی او د بــل شــی
چــې رنځــور شــې نالســته ســتا د کــټ پــه ســر وی
ســتا نيــازبين ځــوے د وادهٔ نــه پــس بــدل شــی

دا دې هېــر شــو، چــې پيــدا تــهٔ لا د چــا يــې
دا کــهٔ نــهٔ وے تــهٔ بــه څنګــه زيږېــدلې
تــهٔ راغلــے پــه دې لار پــه دې دنيــا يــې
پــه دې راز تــهٔ ولــې بيــا نــهٔ پوهېــدلې

دغــه ســتا لــور کــه د بــل د کــور ښــکلا شــی
نــو هــم ســتا غونــدې زلمــی بــه راپيــدا شــی
تــهٔ د لــور پــه زيږېــدلو خفــه مــهٔ شــې
هغــه کېــږی چــې څــهٔ خوښــه د الله شــی

.....✸✸✸.....

غزل څۀ ته وائی؟

زۀ دا منم چې غزل څۀ وی؟ غزل څه ته وائی
کۀ دا د سرو شونډو خندا ته د ښکلا ته وائی
نو زۀ غزل د چا ښکلا پورې محدود نۀ ساتم
زما غزل د خوشحالۍ ښکلی صبا ته وائی

غزل يو صنف نازک سره خبرې نه دی
غزل د وخت د تقاضو آئينه دار جوړ شوے
غرل د لوړ تخيلاتو وسعتونه لری
غزل دهردورد تاريخ ښکلے شاهکار جوړ شوے

غزل د نرمو تورو زلفو سره لوبې نۀ دی
غزل انسان ته سمه لاره د ژوندون ښودل دی
غزل يو مينه او د مينې خرمستی هم نۀ دی
غزل د مينې وروولۍ او د تړون ښودل دی

وايم غزل د خوشحالۍ د سباوون زيرے دے
وايم غزل د ظلم شپې د زړۀ چاودون زيرے دے
وايم غزل په ظالمانو د عذاب چغه شی
وايم غزل مظلوم انسان ته د ژوندون چغه شی

لاچی ۱۹۷۴

.....✸✸✸.....

شهناز

(د ګهمکول شريف (کوهاټ) په غرونو کښې يوه معصومه جينۍ چې يو ظالم د مينې په جرم قتل کړه، د هغې جرم دا وۀ چې هغه په دغه ظالم مينه شوې وه. دا د کال ۱۹۷۶ واقعه ده)

مينــه کــول خــو زۀ مـنم ملګــرو! بــد خــو نــۀ دی
خــو دا ورِ ســترګې زمانــه پــه مينــه څــۀ پــوهيږی
دلتــه خــو مينــه حقيقــت کښــې د هــوس نامــه ده
دلتــه د مينـــې پــه ګنــاه هــره شـــهناز قتليـــږی

آ ميمـــونۍ خـــو لا غـــوټۍوه، غوړيـــدلې نـــۀ وه
د زمـــانې د شـــيرعالم د لاســـــه اوريژيـــــده
لا پـــرې بادونـــه د ســـپرلی هـــم لګيـــدلی نـــۀ وو
د زمـــانې ســـپيرۀ خـــزان لمبـــو کښـــې اوســـوزيده
آدفطـرت دښـکلی حسـن زړۀ رابښـکونکے شـاهکار
چـې يـې ښائيسـت تـه پسـخيدل بـه دبهـار ګلونـه
داســـې شـــاهکارچې ړنګيـــدۀ اؤ ماتيـــدۀ ملګـــرو!
ولـې مـات نـۀ شـول د اسـلم غونـدې ظـالم لاسـونه

د پيغلتـــوب پـــه بـــام ختلـــې آ نيازبينـــه جينـــۍ
خــومره ناترســه پــه چــړو د يــو يزيــد قتــل شــوه
د خپلـــې مينـــې تقـــدس بانـــدې مئينـــه جينـــۍ
دخپلـــې مينـــې پـــه نـــاموس لکـــه شـــهيد قتـــل شـــوه

دلتــه خــو مينــه يــو ګنــاه ده نــور هــر څــۀ روان دی

ځکــه شــهناز پــه دې ګنــاه بانــدې قتلېــږی مــدام
چــې دا دسـتور او دا سـماج او دا نظـام وی تـر څـو
مینــه بــه داســې بــدنامېږی، رســوا کېــږی ترڅــو

راځــئ پـه مـرګ یـې چـې ملګـرو پـه جارجـار وژاړو
څــومره ناترســـه نـــن د مینـــې میمـــونی قتلېـــږی
راځــئ سـماج تـه پـه دې ظلـم احتجـاج چــې اوکـړو
ګنـــې ظلمونـــه بـــه مـــدام داســـې پـــه مـــونږه کېـــږي

.....✸✸✸.....

ارمان

ستا شباب زما جنون وے
تهٔ لیلا او زهٔ مجنون وے

تهٔ زما وے او زهٔ ستا وے
نهٔ خفګان نهٔ زړهٔ بدون وے

ته د مینې شپړینی وے
زهٔ فرهاد غوندې پښتون وے

ما په لپو لپو ښکلے
لهٔ هر غمه په امان وے

خبر ده نور کهٔ هیڅ هم نهٔ وے
خو یو زه او تهٔ جانان وے

تا د مینې ساز چېړلے
زما سر ستا په زنګون وے

چرته لرې په صحرا کښې
دواړو یو ځاے کښې ژوندون وے

چرته لرې یو جهان وے
بس د مئینو ښهٔ دوران وے

سر مې ستا په زنګون پروت وے
پوره دا زما ارمان وے

.....✸✸✸.....

عشق

عشـــق د حـــالاتو د تلخـــۍ نـــه زېږېـــدلي څرېکـــه
عشـق دپـۍ مخـو بـې رخـۍ نـه بوږنېـدلي څرېکـه
عشـق د زخمونـو د سـرخۍ نـه رالوېـدلي څرېکـه
عشـق دسـرې وینـې دګرمـۍ نـه څڅېـدلي څرېکـه
عشـق داولـس پـه غـم لړلـې د ژونـدون قصـه ده
نــــهٔ دا یـــوازې د لــــیلا او د مجنــــون قصـــــه ده

عشـــق د کلهـــم انســـانیت د وروروولـــۍ فلســـفه
عشـــق دانســـان د محبـــت او ســـوکالۍ فلســـفه
عشـــق د زردار او د نـــادار د یـــوالۍ فلســـفه
عشـــق دخوشـــحال دننـــګ وپـــت، پښـــتونولۍ فلســـفه
عشـق دخوشـحال دتـورې شـرنګ او د غیـرت قصـه ده
نــــهٔ د لــــیلا او د مجنـــون د محبـــت قصـــــه ده

عشـق مړېـدل، ژونـدی کېـدل دی د صـبا پـه تکـل
عشـق غوړېـدل او رېژېـدل دی د خنـدا پـه تکـل
عشـق غورزېـدل اؤ پاڅېـدل دی د بیـا بیـا پـه تکـل
عشـــق ســـوزېدل او بلېـــدل دی د رڼـــا پـــه تکـــل
عشـق دحـالاتو د تیـرو د زړهٔ چـاودون قصـه ده
نــــه ده یـــوازې د لــــیلا او د مجنـــون قصـــــه ده

عشـق د خپـل ځـان پـه معرفـت دی د الله پېژنـدل
عشـق پـه مجـاز کښـې همېشـه د حقیقـت لټـول

عشــق پــه صــحرا کښـــې د لــيلا د ښــکلاګانو ليــدل
عشـق پـه خپـل ژونـد کښـې پـه ژونـدون پسـې مـدام ګرځيـدل

عشـــق د حـــالاتو د تيـــرو د ســـباوون قصـــه ده
عشـق دظـالم دظلـم شـپې دزړۀ چـاودون قصـه ده
نـــۀ دا يـــوازې د لـــيلا او د مجنـــون قصـــه ده
عشـق داولـس پـه غـم لړلـې د ژونـدون قصـه ده

.....✸✸✸.....

لاچۍ چې زما
پلارګنے کلے دے

خزانــــه د تــــاریخونو، دازمـــونږ کلـــــے لاچـــۍ ده
آئینـــه ده د وختونـــو، دازمـــونږ کلـــــے لاچـــۍ ده

دبابرنــــه ترخوشـــحاله، پـــه دې لاردی ډېرراغلـــی
دغـــې زمکـــې دوختونـــو ډېـــر جنګونـــه دی لیـــدلی
ټکانــــه یـــې د فوځونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

افرېـدی، ختـک، غلجـی اوتورخېـل پکښـې ابـاد دی
اکوړخېل، موچیان او داسې بډه خېل پکښې اباد دی
خېلخانـــه دۀ د قومونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

د ولـــۍ نـــه درابـــو کـــاڅو پـــورې دغـــه واړه کلـــی
د ســـینی خټکـــو نـــوم بانـــدې یـــادېږی دا ښـــاغلی
آســتانه یـــې ده خېلونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده
دغـــې زمکـــې ډېرنومـــوړی بـــاتوران دی زېږولـــی
دمړانـــې پـــه دنیـــا کښـــې ټـــول جهـــان دی پېژنـــدلی
مېخانـــه د عظمتونـــو، دا زمـــونږ کلـــے لاچـــۍ ده

دخوشحال نه پس ته که هر څو کۀ دلې حالات بدل شـــــــــــــــــــــــــــــو
دغه خلق نه چا خپل کړۀ، نـۀ پـه خپله دچا خپل شو
نشــــانه ده د ظلمونـــو، دا زمـــونږ کلـــــے لاچـــۍ ده

پـــه دې مځکـــې پیداشـــوی لـــوئې لـــوئې عالمـــان دی
هـــم پیداپکښـــې بـــې شـــمېره شـــاعران اوادیبـــان دی

درس خانــه ده دعلمونــو، دازمــونږ کلـــے لاچــی ده

چــار چــاپېره تــرې پراتــۀ دی مزارونــه د بزرګــانو
چــې يــې زړونــه رونـښول بــه پــه توحيـد د انســانانو
درس خانــه ده دعلمونــو، دازمــونږ کلـــے لاچــی ده

د مالِلی خلې په خوا کښې دغه خړ پړ زمونږ کلـــے
ګران دے دومره په ما ګران دے لکه وی دليلا کلـــے
درخانـــه ده د لعلونـــو دا زمـــونږ کلـــــے لاچـــی ده

.....✸✸✸.....

دنیا

چـــــې نــــــۀ ســــــتا ده نــــــۀ زمـــــا ده
دا دنیـــــــــــا وایـــــــــــه د چـــــــــا ده

کــــۀ یــــې غـــــواړې چـــــې دا ســــتا شــــی
نــــــۀ خپلیـــــــــږی، بــــــــې وفـــــــا ده

چـــــې نــــــن شـــــــته او صــــــبا نشـــــــته
د شـــــــــــکې هســــــــــــې څـــــــــلا ده

د یــــــو څــــــو ورځــــــو لــــــۀ پــــــاره
یــــــــــو رنګینــــــــــه مشــــــــــغولا ده

چـــــې ســـــتا دوې ســـــترګې غړیــــــږی
هــــــم ښائیســــــــته ده هــــــم زیبـــــا ده
تـــــا بـــــه ځـــــان پســــــې راکـــــاږی
چـــــې تـــــر څــــــو ئـــــې ســـــتا ســـــودا ده

بلاګـــــــــــاني تـــــــــــرې جــــــــــوړیږی
دا بـــــــــــــلا داســـــــــــــې بـــــــــــلا ده

وایـــــــــه چـــــــــا ده خپلــــــــه کـــــــــړې
وایــــــــه چــــــا ســــــــره پخــــــــلا ده

نـــــو بیـــــا څلـــــه پســــــې درومــــــې
چـــــــې نـــــــن شـــــــته صـــــــبا فنـــــــا ده

آ، پـــــه زړونـــــــو بادشـــــاهی کـــــــړی
د انســـــــــان عظمـــــــــت هـــــــــم دا ده

خیـــــــر ښـــــیګړه د ي، د بـــــــل هـــــــم
د دنیـــــــــــــا دا مـــــــــــــــدعا ده

د رحمـــــــــــن دغـــــــــــه وینـــــــــــا ده
دروغ نـــــــــــــــۀ دی دا رښـــــــــــــتیا ده

.....✸✸✸.....

هغه څوک وه؟

هغــه څــوک وه؟ چــې د غرونــو شــهزادګۍ بــه یادېدلــه
چــې بــه کوزبــه سـمې لــه راغلــه، تــرې حیــا بــه شــرمېدله

هغـه څـوک وه؟ تولـه شپه ئـې چې میچن به غرولـه
د مــلا بانــګ ســره سـمه چــې سـحر بــه پاڅېدلــه

پــه سـترغولی کښــې بــه دا لکــه د زرکــې ګرزېدلــه
دغــه حــوره د جنــت مــې پــه دې مځکــه اولیدلــه

چــې ســپوږمۍ یــې هــم ښائیســت نــه شــرمېدله
دغــه څــوک وه؟ هســکه غــاړه چــې پــه ځمکــه ګرځېدلــه

چـې حیـا یـې هـم حیـا تـه لـۀ ډېـر سوخته پسخېدله
دا چــې پــټ مــخ وه روانــه، څــومره ښــکلې ښــکارېدله

خبــر نــۀ ووم چــې دا راغلــه او پــه کــومې لــورې راغلــه
د هوســۍ غونــدې پــه دَو، دَو لــۀ هیبتــه زغلېدلــه

خــو پــه ســوو لــوو زړونــو لکــه تنـدر غورزېدلـه
زۀ حېــران ورتــه ولاړ وم، داچــې مــخ پــه وړانــدې تللــه

داخو هغــه پښــتنه وه، مــا بــه خــوب کښــې چــې لیدلــه
چــــې راوېښ شــــو م ، بیــــا مــــې داســــې

.....✸✸✸.....

جمهوريت

ګرېوانونــو د يــو بــل تــه مــو لاســونه اچــولی
د جمهــور پــه نامــه ګــوره، پــه کرسـۍ يـو جنګېـدلی
زه د تــا خــټ ماتومــه، تــا مــې پېښــې دی رانيــولې
زۀ لوروړسـره پــه جنـګ يـم، مـونږ يـو بـل دی پرزولـی
ټـول پــه خپلــه کښـې آختــه يـو، دی يـو بـل مـو ړنګولــی
پــه دنياکښــې چرتــه وی بــه، داســې نورڅــوک شــرمېدلی
دا هغــه جمهوريــت دے زه او تــۀ يــې دعويــدار يــو
دا ددغــې برکــت دے، د يــو بــل څنــې ويــزار يــو

راته وايـی سپرلـے راغـے، ټول وطن به شـی ګلونـه
دا خــزان د غريبـۍ بــه، اوکـړی دلتــه نــه کوچونــه
ورکوو به هر غريب ته، هر مزدور ته خپل حقونـه
ټولــو خــوارو د وطــن تــه، ورکــوو بــه پلاوونــه
غريبــانو د وطــن تــه ، خوشــحالی بــه ورکــوو
مونږدخيـال پـه غونـډۍ ناسـت يـو، کـوو دارنګـې سـوچونه
لټــوو پــه خپلــې خــاورې جنتونــه، جنتونــه

زمونږداسـې خـوار قسـمت دے، چـې يـې لا پـه انتظـار يـو
دلتـه دغـه سياسـت دے، چـې يـو خـوره نـو لا بـه خـوار يـو

.....✸✸✸.....

اوس هغه وختونه لاړل

اوس هغه وختونه لاړل
تا به ماته، ما به تاته
دغه زمکه آسمان يو کړل
زۀ په تا به نازېدمه
تۀ په ما به غولېدلې
چې به تا د کوټې سر نه
ماته څومره اشارې کړې
ما به وې چې درنه ځار شم
تا به وې چې ما درواخله
لرې بل وطن ته بوځه
خو ما داکولے نۀ شو
ما به وې چې شهزادګۍ يې
خو زۀ تش د وچې خان ووم
ګنې ما به چرته لرې
دنګو لوړو غرونو مينځ کښې
د خوږو اوبو په غاړه
يووړوکے شان کورګے به
کاڼو خاورو نه جوړ کړے
خو ما داسې کوے نۀ شو
اوس هغه وختونه لاړل
ځکه ژوند اوس هغه نۀ دے
دا دنيا دومره وړه شوه
اوس نړۍ واړه يو کور دے
چې تۀ څۀ وخت کله غواړې
د هوا په څپو هر وخت

زۀ او تۀ دواړه خبرې
ښۀ په مينه هم کوے شو
کۀ مونږ يو بل ليدل غواړو
په اسانه هم ليدے شو
خو اوس مينه هغه نۀ ده
چې د زړۀ په زور کېدله
اوس چې څۀ هم کول غواړې
داپه مال او په زور کيږی
چرې دا دواړه کۀ نۀ وی
نوم د مينې چې وانخلې
هغه تش د قصو وخت وۀ
ما او تا چې اورېدلې
نۀ ليلا او نۀ مجنون شته
دغه ټول عبث قصې شوې
کۀ په مټو کښې دې زور وی
هر سړے به د ستا ورور وی
اوس هر څۀ بدل بدل دی
نۀ ګودر او نه منګی شته
د ليلا مجنون خبرې
د خيالی دنيا قصې شوې
اوس هغه وختونه لاړل
اوس نړۍ واړه يو کور دے

.....✸✸✸.....

ګلفت حسين شهيد

پــه لاره دحســين بانــدی چــې تلــې دې ګلفــت
نــو ځکــه خوجنــت تــه رســېدلې دې ګلفــت

دنــورو ســر ســاتنه يــې د ژونــديولوئــے مــرام وۀ
شرخوښوســــره ځکــــه جنګېــــدلې دې ګلفــــت

دقــام او د ملــت دپــاره هرڅــۀ يــې قربــان کــړل
نــو مــرګ د شــهادت تــه خندېــدلې دې ګلفــت

ژونــدون يــې آخرڅــۀ وۀ، جيوقربــان او زاربــدل وو
مطلــب د ژوندانــۀ مــونږ. تــه ښــودلې دې ګلفــت

مــنم چــې دا ربــتيا دی ،ســل دی اومــره يــو دی مــۀ مــره
اعجازخټــک هـــم دارنګـــې ســـتائيلې دې ګلفـــت

.....✸✸✸.....

○

چې ځښوي شراب د مینې په نظر د مستو سترګو
په دا خوئ مې ځکه خوښ دے دا دلبر د مستو سترګو

زما سترګې پرې خوږېږي، زما زړهٔ چې پرې ډاډه وي
خدائے آباد دې لري داسې دا ګودر د مستو سترګو

سترګوسترګوکښې ست اوکړی، رانه اوتښتی مخ پټ کړي
کوي مینه پټه پټه په هنر د مستو سترګو

څوک یې نهٔ وینی رادرومی، څوک پرې هېونهٔ پوهېږي
چې وربېږي کله غشي، له سنګر د مستو سترګو

نذرانې ورته شاهانو، چې د خپلو زړونو راوړې
ما لیدلې په دې سترګو کروفر د مستو سترګو

هیڅ یقین مې خدائے زده نهٔ شي، چې به بچ ترې زما زړهٔ شي
راپسې چې لګیا داسې، وي لښکر د مستو سترګو

هرنظر یې سخن ساز دے خدائے ورکړے دا اعجاز دے
دا همه غزل شی، په اثر د مستو سترګو

.....✸✸✸.....

○

(دا غزل دبنون تنقیدي ادبي ټولنې په انعامي مشاعرې کښې د دویم انعام حق دار ګرځولے شوے وۀ . د طاهرکلاچوی غزل ته وړومبے انعام ورکړلے شوے وۀ)

ستا د مینې لېونې چې وو، په دار شو
په مئینو کښې دې اوس خو ایله شمار شو

دا حرم کۀ بتکده وه، نۀ پوهېږم
لېونے زړۀ مې په پښو کښې ورګزار شو

په زاریو به دې هیڅکله خپل نۀ کړم
زما عشق هم د پښتون غوندې خود دار شو

غمژن زړۀ ته مې د سوز سندرې وایه
ایله سپک خو مې په دې د زړګی بار شو

ستا د مستو خمارو سترګو اثر وۀ
مېخانه کښې د جامونو ګړنګهار شو

دا **اعجاز** چې وۀ مدام خلقو رټلے
په دې څۀ کۀ جوړ په مرګ یې ویر ناتار شو

.....✱✱✱.....

○

حسن، مینه چې رایوځائے شی جانان شی
د چا سترګې، د چازړهٔ شی، دچا ځان شی

کهٔ زما جانان دې اولیدو په سترګو
تانه هېر به دجنت حورې غلمان شی

چې په مال، دولت ئې خوک اخستے نهٔ شی
کاشکې هر انسان که دغسې انسان شی

خلق وائي چې یې زړهٔ راځنې یوړو
خو تازه پرې د اعجاز خټک ایمان شی

.....✸✸✸.....

○

راشـــئ چـــې زهٔ درکـــړم لېـــونی مینـــه
بـــل خـــوا بنـــکلیو! څلـــه لټـــوئ مینـــه

مـــا درتـــه شـــوملې او پیـــاځې راوړلـــې
غـــواړې کـــهٔ لـــهٔ مانـــه پرونـــی مینـــه

خلقـــو! لټولـــه ســـرو او ســـپینو کښـــې
هغـــه وه غریـــب کښـــې پخـــوانی مینـــه

مینـــه د غـــرض پـــه سیاســـت شـــوله
جـــوړه شـــوه اوس دا پاکســـتانی مینـــه

چغښـــې چـــې د دوو غرونـــو میـــنځ کښـــې شـــوه
څـــــومره ده مظلومـــــه افغـــــانی مینـــــه

دوه مئـــین جـــدا چـــې لـــهٔ یـــو بلـــه کـــړی
دا بـــــه وي رښـــــتیا امریکنـــــی مینـــــه

مـــا اعجـــاز تـــه ژونـــد څکـــه رنګـــین ښـــکاری
مـــــا ســـــره چـــــې وی د شـــــېرینی مینـــــه

.....✸✸✸.....

○

مـونږه پــه سـرهٔ اورکښـــې ژونـــدون لـــهٔ ډېرناکامـــه کـــوو
طمــع د ننـــګ چـــې لـــهٔ بـــې حســـه ودهٔ قامـــه کـــوو

هــر څـــو کـــهٔ نـــورو بانـــدې بـدې لګـــی رښـــتيا خبـــرې
د ژونـــد خبـــره بـــه هميـــش د ژونـــد لـــهٔ بامـــه کـــوو

دخپـل ښائيسـت پــه بــام ختلــې دومـره مــهٔ نــازېږه
مـونږه عـزت سـتا د ښائيسـت لــهٔ احترامــه کــوو

تــر څـــو چـــې مينـــه پيغلتــوب تــه رسـيدلې نـــهٔ وی
ددې دفـــاع بـــه تـــر هغـــې لـــه هـــر الزامـــه کـــوو

چرتــه چـــې بـد پــه خلقـو تـش د مينـې تکـــی لګــی
پــه داســې کلــی کښــې بــه څنګــه مينــه عامــه کــوو

هـيڅ پو هـه نـهٔ شــو چــې پــه تابانــدې مئـين څنګــه شــو
وايــــئ اعجـــاز داســـې کارونـــه مـــونږ بـــې پامـــه کـــوو

.....✱✱✱.....

يادګيرنه ! چاراته وې چې ستا دا غزل بل يوشاعر پخپل نو م خپل کتاب کښې چاپ کړے نو ماوې چې دا خو ما دپاره لوئے اعزاز دے چې زما کلام هم څوک د دې جوګه ګڼي چې پخپل نوم ئې چاپ کړي ---- اعجازخټک

○

هغه چې سترګو کښې خبرې کوی
راته د مینې ډېرې غورې کوی

حېران د کلی مشرانو ته یم
دا چې خبرې کوی سترې کوی

د فلسطین او د کشمیر په زمکه
خبرې تورې کوی، زغرې کوی

چې د اعجاز غوندې لۀ سره تېر شی
هغه خبرې زړَورې کوی

.....✸✸✸.....

○

هغه چې جام د پاسه جام سره هم خلۀ ورکوی
داسې ساقی ته به څوک څرنګې زړه نۀ ورکوی

په دواړه لاسه چې سحر ماښام لوټی مالونه
دومره غریب سړے به بل غریب ته څۀ ورکوی

ګله دخدای په مینه مست، ګله دقام په جذبه
سرونه دومره آرزان بیه پښتانۀ ورکوی

هغه ده بیا دزمانې منصور په دار خیژوی
ژوند ورنه آخلی خو ژوندون په ژواندانۀ ورکوی

.....✸✸✸.....

○

ملګـــرو زۀ پـــه داســـي ښـــار کښـــي اوســـم
لکـــه د مصـــر پـــه بـــازار کښـــي اوســـم

شـــــهبازګړه د ســـــتړو ځـــــاے يـــــادېږي
ځکـــه د يـــار د کـــوڅي لار کښـــي اوســـم

خبـــر دے کـــۀ نـــه راځـــي خـــو هـــا اووايـــه
چـــي دي خـــوش فهمـــه انتظـــار کښـــي اوســـم

هغـــــه د امـــــن او انصـــــاف غوښـــــتنه
لکـه د تېـر وخـت چرتـه غـار کښـي اوسـم

.....✸✸✸.....

○

ژونـــدون څـــۀ دے دا يــو نـــوم د هنګـــامو دے
ســــــتړی لار د پرېوتـــــــو اوۀ پاڅېـــــــدو دے

څــوک پــه غــم لړلــی ژونــد ځنــې بېــزار دی
د چـــا ژونــد خــو بــس يــو نــوم د رنګينــو دے

چــې د وخــت هــر يــو طوپــان تــه غــاړه وځــی
منـــزل پښـــو کښـــې بيـــاد داســـې لېونـــو دے

تپوســــــانو لـــــه ژونــــدون لتـــــه ورکـــــړې
د ژونـــدون حـــق خـــو يـــوازې د زمـــرو دے

فيصـــلې زمـــونږ د کلـــی چـــې پـــردی کـــړی
دغــــه جــــړ زمـــــونږ دتولـــــو مســــئلو دے

.....✸✸✸.....

○

پـروت پـه سـجده، زړهٔ کښـې خـدائـے بـلا خـدايان ګرځـوو
مـونږ آذر خـويـه دې کعبـې کښـې هـم بتـان ګرځـوو

خـدائـے پـه هـر څـه يو پـوره کـړی خـو بيـا هم ډېـر وږی
کچکـول پـه غاړه ځکه مونږ پـه ټـول جهـان ګرځـوو

د نړيوالـه کلـی خـان ملـک بـه څـوک پوهـه کـړی
پـه خپـل وطـن کښـې جنـازې مـونږه د ځـان ګرځـوو

عـدل انصـاف، د داسـې خلقوبـه څـوك څـهٔ اومنـې
چـې دروغـژن يـو ځکـه سـر بانـدې قـرآن ګرځـوو

.....✸✸✸.....

○

ستا د خبرو د ځواب به نۀ يم
هر څۀ به يم خو سپين کتاب به نۀ يم

خلق مې لولي پاڼې پاڼې د ژوند
په مخ راخور دې تور نقاب به نۀ يم

چا نه چا، چا پورې خپل ځان تړلے
د کتاب داسې انتساب به نۀ يم

د ژوند مقصد کۀ د جنت ګټل دی
آخته په دغسې عذاب به نۀ يم

.....✸✸✸.....

○

ځنــې ســرونه مــې لیــدهٔ ، پــه نمــر خاتــهٔ پرېواتــهٔ
ځنــې ســرونه آخــر غــوخ شــو، ورتــه نــهٔ پرېواتــهٔ

دخاموشــــی لــهٔ شــوره ډېــرو ســر تنــدے اونیــوهٔ
دبېوســــی لــــهٔ زوره ډېــــر پــــه زنګانــــهٔ پرېواتــــهٔ

دعـوې پـه چـا، آخـر د ځـه ،پـه کـومې خلـې اوکړمـه
هلتــــه دامــــن دعــــوه ګیــــر ســــاړهٔ واړهٔ پرېواتــــهٔ

غــوره ټنــا چرتــه پــه لــرې وطنونــو اوشــی
تنــدر آخــر زمــونږ. پــه کــور پــه هرکالــهٔ پرېواتــهٔ

ځــان تــه د ځــان پــه مقابــل چــې کلــه زهٔ اودرېــدم
دزړهٔ کعبــې کښــې مــې بتــان خــوارهٔ وارهٔ پرېواتــهٔ

.....✸✸✸.....

○

ګلــه! چـې پــه سـترګو کښــې اغـزے دې کــړم
ښــه ده چې خپل ځـان سره یـو ځـائے دې کړم

تـــــا چــــې د ښـــو پــــه غشــــو اوویشــــتم
مــــړ ومـــــه جانانــــه! راژونــــدے دې کـــــړم

زۀ خــــو ســــتا پـــــه ســـترګو جهــــان ګورمــــه
سترګې مې هم تـه شـوې چې پـردے دې کړم

خلقـــو د مجنـــون خبـــرې هېـــرې کـــړې
ځـــان پســـې هـــم داســـې لېـــونے دې کـــړم

ســــتا اعجــــاز خټــــک بــــه ولــــې نــــۀ ســــتائی
ستا یـو خـوږ نظـر دے چـې زلمــے دې کـړم

.....✸✸✸.....

○

هیڅوک نۀ ګوري خپل ځان په ائينه کښې
بل ته ښائي بل انسان په ائينه کښې

توري خاورې به د يار په ديدن موړ شي
ځان ته ګورې چې د ځان په ائينه کښې

خلقو خپلې برخې يوړې بختور شو
مونږ يې ګورو د ارمان په ائينه کښې

دا چې تا پورې يادېږي زمونږ کلې
ښکلې ښکاري د دوران په ائينه کښې

.....✸✸✸.....

(درې شعرونه)

هــر ســړے نفــرت لــۀ يــو ســړی کــوی
هـــر ســـړے ددۀ ســـره يـــاری کـــوی

خدايـــه! د دجـــال فتنـــه بـــه څنګـــه وی
ګـــوره! چـــې ړانـــدۀ مـــو مشـــری کـــوی

خپلـــو مـــې چـــاړۀ پـــه مـــری ايښـــې ده
خپـــل خـــو داســـې نـــۀ کـــوی، پـــردی کـــوی

.....✸✸✸.....

○

پــرون چــې وروړ د وروړ مرګونــه اُوکــړل
مــونږ پــرې د پاســه زيــات قتلونــه اوکــړل

چـــې پـــه لمنـــې د چـــا نمـــونځ کېـــدلو
هغـــو ګنګـــا کښـــې اودســـونه اوکـــړل

غــل بــه د غلــوو ْطن کښــې چــا تــه وايــو
هرچـــا يوبـــل پســـې نمنځونـــه اوکـــړل

مـــونږ تـــه ځـــۀ پتـــه د دښـــمن نـــۀ لګـــی
مـــونږ ديـــردو پـــه ســـر جنګونـــه اوکـــړل

خـوب کښـې چـې راغْــے نـو ورغـاړْې وتـم
مفتوکښـــــې مـــــونږه ديدنونـــــه اوکـــــړل

چـــې پـــه دنيـــا کښـــې پـــۀ ښـــۀ نـــوم يـــادېږی
هغـــو هـــم داســـې ښـــۀ کارونـــه اوکـــړل

اعجــاز خټــك بــه آخــر خــدائے پوهــه کــړی
غــرۀ کښــې يــې چاتــه آوازونــه اوکــړل

۲۷مارچ ۲۰۱۲ ء.

.....***.....

هائيکوګانې

مانــه جمــات کښــي چــا ځپلــی پټــې کــړې
مــاوې چــې دا څــهٔ د مــوچي دکــان دے
چــې زړې پرېــږدي او تــرې نــوې يوســی

.....✸✸✸.....

نــن يــو خټــك دغــرهٔ پــه ســر ګډېــدهٔ
مــاوې چــې بيــا بــه چرتــه ډول غږېــږي
ځکــه چــې دا دومــره د تيـنګــې نــهٔ دي

.....✸✸✸.....

مــونږ هغــه ملــك تــه زنــده بــاد وئيلــي
د ښــي توښــې نــه يــې مــونږ اوويســتلو
لکــه پــردي خيــرات کښــې ســپي وررَوُّو

.....✸✸✸.....

هائيکوګانې

دخـــــوارې ځـــوى ډالـــــر ليـــدلے نـــــهٔ وۀ
اوس د ســوکړک پــه ځــائے برګــرې غــواړي
مــونږ بـــه اوس تشـــې هســـې خلـــې چړپـــوُو

.....✸✸✸.....

پـــــه انټرنيـــــټ يـــــارانې څنګـــــه کيـــــږي
چرتــه فـيس بـک کښـې چـې جينـۍ ښـکاره شـي
بـــــلا ځوانـــــان ورتـــــه لَـــــو يُـــــو اووائـــــي

.....✸✸✸.....

د دهمـــــــاکوسره بلـــــد دومـــــــــــره شـــو
اوس د ټوپـــــک ډز راتـــــه داســـــې ښـــــکاري
لکـــــــه ماشـــوم چـــې چرتـــه ټيزواچـــوي

.....✸✸✸.....

هائيکوګانې

خدايـــه ! پـــه ملــك کښـــي خوشـــحالي راولـــې
ګنـــــــــــــــي وارۀ وارۀ خـــــــــــــــدايان دى واړه
دځـــان نـــه مخکښـــې بـــه دوزخ تـــه لېـــږو

.....✸✸✸.....

چـــاوي چـــې ښنګـــه ښـــوك ليـــډر جـــوړيږي
مـــــــاوې دروغ او حرامتــــــــوب زده کــــــړه
خلــق بـــه دې خپلـــه بيـــا بـــه ســـر ګرځـــوي

.....✸✸✸.....

ســـــــل شـــــيطانان او يـــــو ليــــډر زمــــونږه
لكــــه چــــې ســــل پــــاپړ او يــــو لــــوړ وي
ځکـــه شـــيطان هـــم تربښـــه لـــرې تښـــتي

.....✸✸✸.....

هائيکوګانې

ښکلو ته اووايئ چې کور کښې کېنئ
زمونږ وژلو ته دي نۀ رادرومي
اوس دغه کار دغه خودکشه کوي

.....✸✸✸.....

نرخونه ورځ په ورځ په بره خېژي
چې دغه حال ، دغه رفتار وي زمونږ
بره سپوږمۍ ته به مونږ زر اورسو

.....✸✸✸.....

يوشل روټۍ مې چې مېلمه ته راوړې
وې چې يوه روټۍ ترې بيرته يوسه
وې چې انسان يم ، څناور خو نه يم

.....✸✸✸.....

چرته زړۀ خوږے مشر وي به کنۀ ؟
په دې ارمان واړه سپين ږيري شولو
لکه د کونډې لۀ لېوروۀ اووتو

.....✸✸✸.....

کـۀ یــو انګرېــز انګرېزي نــۀ شــی لــیکے
دغـــــه پوښــــتنه لـــبږ د ځــــان نــــه اوکـــــه
تــــا کـــوم پښتوکښـــې سپاړســــم پــــاس کــړے

.....✸✸✸.....

هغـــــــه جمــــــات کښـــــــې انګرېــــــزی وئیلـــــــه
وې یــــــې چــــې دۀ د خــــدائے ظـــالم تــــه ګـــوره
کفــــر ئــــې ټــــول ګــــوره ! جمــــات تــــه راړو

www.freepdfpost.blogspot.com

اعجاز خټک هغه شخصیت دے د چا لۀ برکته چې په ټول خلیج کښې د پښتو ټولنې جوړې شوي دي او په خلیج کښې د پښتو مشاعرو بنسټ هم دغه مشر ایښودلے دے. د اعجاز خټک په کوششونو او ترغیابتو زمونږ پښتو ادبي ټولنه قطر هم جوړه شوې ده
د کومې لۀ سوبه چې په پښتو ادب کښې ډېر زیات کار په دیار غېر کښې شوے دے.د اماراتوپښتو ادبي ټولنه مرکزدُبئ واحده ټولنه ده چې په پردي وطن کښې یې مشاعرې منعقد کړې دي او د پاکستان نه یې ورته شاعران او ادیبان راغوښتي دي.تر اوسه د ټولنې د ملګرو لۀ خوا څو درځنه کتابونه او مجلې هم خپرې شوې دي.دا ټول هر څۀ د دغه کس لۀ برکته وو..

فیروزآفریدي
صدر
پاك پښتوادبي ټولنه دوحه قطر